

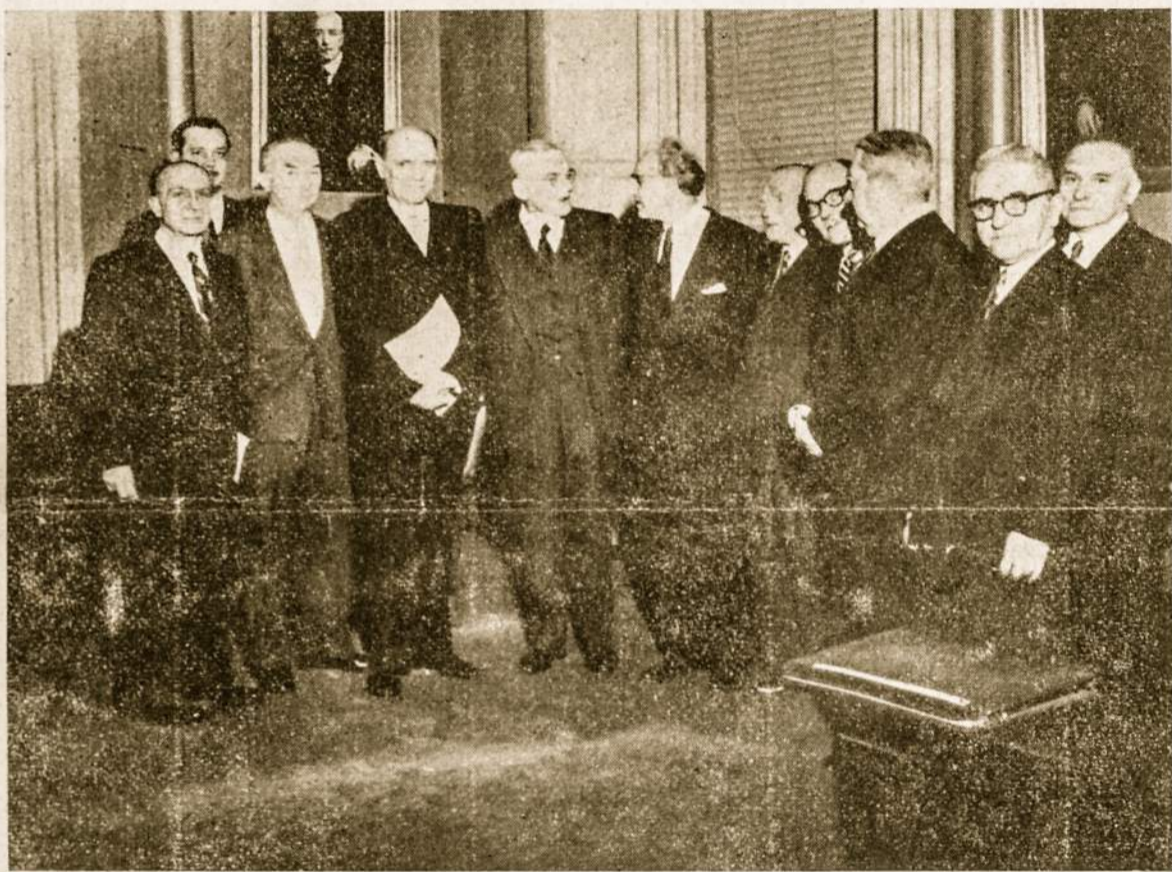
## Debesys renkasi pamazu

KAILIUKAS KRUVINIEMS  
NASRAMS PRIDENGTI

Kovoje puolimas yra visuomet sekmingas, jei priešas užklumpamas iš netyčių ir staiga. Toks yra maždaug ir Sovietų Sąjungos politikos tikslas, norintis išardyti vakariečių sutarimą ir vienybę. Iš kitos gi pusės, yra gerai žinoma, kad pirmieji laimėjimai dar nereikia galutinės pergalės. Juo labiau, kad demokratinių ir laisvų kraštų politika visuomet atro-

Jungtinių Amerikos Valstybių. Šios sutarties tikslus galima būtų suglausti į abiejų tautų išpareigojimą vystyti tarpusavyje draugingumo ryšius lygybės pagrindu; sprendžiant tarptautinius nesutarimus naudotis taikiomis priemonėmis ir jungti abi tautas vis didėjančiu ekonominiu, kultūriniu bei moksliniu bendradarbiavimu. Šis sukatas ir įžūlus Bulganino mostas Vašingtone buvo sutiktas ir įvertintas tinkamai. Eisenhoweris visiškai aiškiai pa-

da vaisių nei ūkinėje nei visuomeninėje veikloje, juo labiau jį lieka neveiksminga politinėje ir karinėje srityje. Prievartos sąjungininkas nėra patikimas talkininkas, tuo būdu ir „raudonųjų lėlių“ teatro vaidinimai, kur jie bevyktų, — Varšuvoje, Pragoje ar Maskvoje, — visada lieka vergų, tampomų virvute, šokinėjimas, įkyriai kartojant nudėvėtą sovietinę plokštelę apie taiką, laisvę, ir dul-dul dūdelę, — bet galvojant vis apie agresiją ir pavergimą.



Sausio 9 d. PJT Bendrųjų Reikalų Komitetas buvo priimtas Jungtinių Valstybių Užsienių Reikalų Ministerio John Foster Dulles ir konferavo su juo 45 minutes laiko, įvairiais ir svarbiais klausimais. Nuotraukoje iš kairės į dešinę: George Besseney (Vengrų atstovas), Brutus Coste (rumunų), Stefan Korbonski (lenkų), Vilis Masens (latvių), John Foster Dulles (JAV užs. reik. min.), George Dimitrov, (bulgarų), Vaclavas Sidzikauskas (lietuvių), Leonard Vahter (estų), Constantin Visoianu (rumunų), Hasan Dosti (albanų), Juraj Slavik (čekoslovakų).

do stokojanti ryžtingumo ir aiškumo. Ne viena kartą esame pabrėžę, kad Kremliams „garbės žodžiu“ tikėti nėra jokio pagrindo, nes žudiko garbės supratimas yra skirtingas, žemas ir begėdiškas. Turime teisę skelbti tai pasauliui, nes savo krašto laisvės praradime matome ryškų ir kruviną Kremliams žudikų garbės, laisvės ir žodžio supratimo patvirtinimą. Iš to seka viena ir aiški išvada, kad su velniu rėšutaujant galima likti be rėšutų ir prarasti maišą.

Tokios buvome nuomonės prieš bet kokį Sovietų Sąjungos apgaulių ir įžūlų taikos pasiūlymą.

Jau kalbėdami apie Jungtinių Amerikos Valstybių užsienio reikalų ministerio Foster Dulles pareiškimą „Life“ bendradarbiui, esame pabrėžę lietuvių pasitenkinimą JAV-bių politikos aiškumu ir ryžtu.

Dar daugiau pagrindo turime rodyti savo pasitenkinimą pasakutiniųjų politinių įvykių raidoje.

Maždaug prieš savaitę laiko Sovietų Sąjungos ministeris pirmininkas Bulganinas savo laiške Eisenhoweriui pasiūlė sudaryti 20 metų draugingumo sutartį tarp Sovietų Sąjungos ir

reiškė Bulganinui ir visam pasauliui, kad šis Maskvos pasiūlymas, nors ir gražus, bet nepatikimas, pabrėždamas, kad pirmiau Sovietų Sąjunga darbai turėtų įrodyti, kad ji išties trokšta taikos. Iš savo pusės pridėdama, kad būtų visiškai pakankama, jei Kremliams prekiautojai vergais, suteiktų laisvę visoms jų žudomoms, teriojamoms bei pavergtom tautoms. Tai būtų ryškus taikos troškimo įrodymas. Pasiūlytoji draugingumo sutartis yra permažas nekalto avinėlio kailis, kad galėtų pridengti kruvinus Maskvos vilkų nasrus.

IR VEL DUL-DUL DŪDELĖ...

Pragoje, pavergtos Čekoslovakijos sostinėje, neseniai baigė savo posėdžius Varšuvos pakto dalyviai. Netenka aiškinti, kad šis, „raudonųjų lėlių“ teatro pasirodymas laisvajame pasaulyje nesukėlė laukto įspūdžio, net ir po Rytinės Vokietijos įjungimo į šį tarpusavės apsaugos paktą. Laisvajame pasaulyje suprantama visiškai gerai, kad Maskvos botago dirguojamas pavergtųjų valstybių išjungimas į šį Varšuvos paktą nėra nei nuosirdus, nei savanoriškas. Jei prievarta neduo-

KUR DU STOS — VISADOS

Sausio mėn. 30 d. prasidėjęs pasitarimas Eisenhowerio su Edenu, dalyvaujant JAV ir Anglijos užsienių reikalų ministrų, yra ryškus tarptautinių problemų paaštrėjimo rodiklis. Komunistų galvų lankymasis Azijos kai kuriose valstybėse sukėlė susirūpinimą Vakarų valstybių tarpe. Komunistų įtakos didėjimas kai kuriose Azijos ir arabų valstybėse, nepaprastas komunistinių agentų veiklos padidėjimas bendrai visame pasaulyje, savaime suprantama, nepaprastai domina ir kelia rūpesčių laisvųjų valstybių tarpe. Jau yra žinoma, kad Eisenhoweris sutarė su Edenu ryžtingai imtis priemonių komunizmo plitimui pietryčių Azijoje ir arabų valstybėse sutrukdyti.

Daug rūpesčio šiems dviems valstybės vyrams kelia ir nuolatiniai Izraelio ir Egipto bei kitų arabų valstybių susidūrimai.

Tuo tarpu, berašant šias eilutes, dar nėra žinomi pasitarimų daviniai, tačiau, be abejonės, jie bus našūs ir solidarūs. Netenka abejoti, kad šiuose pasitarimuose bus liečiami ir Vokietijos reikalai. a. b. c.

## PRIEŠ VASARIO ŠEŠIOLIKTĄJĄ

„Lietuva, mano brangi, šalele gimtoji. Tas tik supras, kad tu jam sveikatą atstoji. Kas jau tavęs neteko...“  
A. Mickevičius

Prieš keletą metų buvo gautas laiškas iš Lietuvos, kuriame rašoma: „Dar niekad mūsų tauta nebuvo taip sunkioj padėty, kaip dabar, bet ji neverkšlena. Ji savo dvasios gilumoj randa tokių jėgų, tokio pasišventimo ir ryžto, kuris tikrai nestebins kultūringąjį pasaulį. Vėdama šią fanatišką, neturinčią panašaus pavyzdžio kovą, Tauta yra reali. Ji žino, kad niekas, net pats Dievas, jai nepadės, jeigu ji nekovos ir nesiryš. Sukaupusi visas moralines ir fizines jėgas, didžios melės ir tikėjimo šaknis giliai sulėdusi į nuosavą žemę, ji jaučiasi tvirta ir nenugalima. Ji žino, kad kova ilga ir sunki, tačiau ji nedaro kompromiso su savo sąžine. Garbė, teisingumas ir žmoniškumas josios motina. Ji gerai supranta pasaulinės politikos sunkumus, tačiau negali suprasti ir pateisinti pasaulio apkurtimo josios šauksmu. Tauta neprašo, bet reikalauja teisingo josios bylos išsprendimo. Ji tiki, kad josios aukos, sudėtos ant laisvės ir teisingumo ankuro, neliks be vaisiaus ir kad didžiausioji žmonijos gėda, rusiškas bolševizmas, sulauks, ką pelnė...“

Niekad mūsų Tauta nebuvo taip vieninga anapus geležinės uždangos, kaip šiais laikais. Milyjonai širdžių, anot vieno laiško iš anapus liudijimo, „plaka vienu pulsų, gyvena viena mintimi, vienu tikėjimu, viena kančia ir viltimi. Mirta lygionis pasidalinta duona, lygiai aukoja kraują ir prakaitą, lygiai velka priespaudos našta. Kovojančioj tautoj nėra nei pašauktųjų, nei atstumtųjų, nėra nei ponų, nei draugų — visi lygiai prisiima pareigas ir aukoja savo darbą“.

Karnavalai, užgavėnės, gavėnia — perėjimas į rimties laiką. Daug kas atsimenama, kaip buvo leidžiamas gavėnios laikas; tai buvo nepaprastos rimties, susikaupimo lai-

kas. Susikaupimas ir rimtis veda prie gilesnio mąstymo, rimtesnio įvelgimo į visus dalykus. Susimąstymas po tiek tremties metų prieš Vasario šešioliktąjį daug mus gali pakeisti, nes laikas aptemo gražius užsimojimus, atima jaunatvišką jėgą darbiui ir kovai.

Kad tinkamai būtų atšvesta Vasario šešioliktoji ir ji duotų teigiamų vaisių, reikalinga itin susimąstyti. Priešas nesnaudžia, net Argentinoje. Norima sugriauti bet kokį teigiamą pasireiškimą, norima supsilpninti kovą prieš bolševizmą, griauant organizacijas, būrelius. Todėl šiu metų Vasario šešioliktoji turi atnešti mūsų lietuviškai kolonijai galutinį susijungimą į bendrą darbą; atgaivinti ir visu fizinių ir dvasinių jėgų įjungimą į bendrą kovą su Tautos priešu — bolševizmu.

Vienas mirdamas Lietuvos partizanų vadas lietuviams tremtiniam ir išeiviams pasakė: „Laukiame jūsų ir ilginės. Jūs primenate mums laisvės laikus. Gal mes jau niekad nesimatysime. Juk mes tik trąša, iš kurios ateinančios lietuvių tautos kartos čilups sau jėgų! Žiūrėkit, kad sugrįžę neišniekintumėt mūsų kapo!.. Šie žodžiai mums labai reikšmingi, ypač kad dangelis iš mūsų priglaus galvas svetimoje žemėje, nepatirdami net savosios. Išeivijoje turime turėti aiškia liniją: saugoti savo vertybes, kaip lietuvių kalbą, lietuviškus papročius: visur ir visada tinkamai atstovauti savo Tautą, kad nei vienas negaltų su panieka kalbėti apie mus.“

Vasario šešioliktosios akto, kuris buvo paskelbtas Vilniuje, nėra mums nepasiekiamas idealas. Jis buvo tikra realybė ir bus ateityje. Lietuviškoji išeivija ir tremties tauta privalo savo darbą, prakaitą, plunksną, turtą ir kitomis priemonėmis pagreitinti antrojo laisvės akto paskelbimą. Nors pavargome, išseko mūsų jėgos kovojant už būvį, bet apsižiūrėkime. Dar rasime pas save jėgų, kurias panaudojus galėsime padaryti didelius dalykus Lietuvos laisvinimo kovoje.

A. Klevelis

## PJT ATSTOVAI PAS VALSTYBĖS SEKRETORIŲ

J. F. DULLES

Sausio 9 PJT Bendrųjų Reikalų Komitetas buvo priimtas Jungtinių Valstybių Užsienių Reikalų Ministerio John Foster Dulles ir konferavo su juo 45 minutes. PJT Seimo pirmininkas dr. V. Masens ta proga padėkojo jam o taip pat ir JAV Prezidentui, už jų tvirtą nusistatymą dėl pavergtųjų kraštų išlaisvinimo. Pasikalbėjimas vyko nuosirdžioje atmosferoje ir PJT Bendrųjų Reikalų Komiteto nariai turėjo progos atvirai išdėstyti savo nuomones dėl pavergtųjų kraštų laisvinimo politikos. Be to, buvo paliesta apgauli sovietų akcija dėl tremtinių grąžinimo, Rytų-Vakarų prekybinių ir kultūrinių santykių klausimas, tautinio komunizmo (tizmas) klausimas ir kt.

Po pasikalbėjimo su Dulles, PJT atstovai Valstybės Departamento diplomatai priėmimo salėje susitiko su spaudos atstovais ir atsakė į įvairius jų klausimus. Ta proga Valstybės Departamento Spaudos Skyriaus šefas Mr. Lincoln White pateikė spaudai Valstybės D-to komunikatą dėl PJT atstovų apsilankymo. Komunikate skaitome:

— Šiandien (sausio 9) 3 val. popiet Valstybės Sekretorius priėmė PJT Bendrųjų Reikalų Komitetą pasikeisti nuomonėmis dėl padėties Rytų Europoje. Valstybės Sekretorius priminė ta proga Baltųjų Rūmų 1955. XII. 30. pareiškimą, kad pavergtųjų tautų taikus išlaisvinimas yra ir pasiliks, kol bus pasiektas, JAV užsienio politikos didysis tikslas. Jis pabrėžė, kad JAV nedarys su Sovietų Sąjunga kompromisų, kurie reikštų bendrininkavimą pavergimui.

Tą PJT atstovų vizitą Laisvosios Europos Radijas ir Amerikos Balsas tuoj paskelbė pavergtųjų kraštų ir įvairiomis laisvojo pasaulio kalbomis. Dėl to vizito ir spaudos konferencijos pasisakė visa eilė Amerikos radio stočių ir Amerikos bei kitų laisvųjų kraštų spauda. Žinomas „New York Times“ dienraštis sausio 10 ir 11 numeriuose tuo reikalu, be kitako, šiaip pasisako:

— Valstybės Sekretorius Dulles šiandien deklaravo, kad JAV nedarys sovietams nuolaidų iš savo nusistatymo veikti dėl komunistų pavergtųjų tautų išlaisvinimo. Tą pareiškimą jis padarė 45 min. trukiam pasikalbėjime su 9 Europos

pavergtųjų tautų egziliniams lyderiams, besiaiškinant „taikaus išlaisvinimo“ problemas. Egziliniai lyderiai teigia, kad jie labai patenkinti to pasikalbėjimo rezultatais.

— Šis Dulles pareiškimas yra paskutinis iš eilės jo paties ir prezidento pareiškimų dėl pavergtųjų tautų išlaisvinimo. Prezidento Eisenhowerio kalėdiniai linkėjimai tuo klausimu, kaip žinoma, susilaukė piktos Čruščėvo replikos. Čruščėvas kaltino prezidentą „grubiu įsikišimu“ į svetimų valstybių naminius reikalus. O Baltieji Rūmai, savo ruožtu, atsikirtė, kad taikus išlaisvinimas yra JAV užsienio politikos didysis tikslas.

— JV šaltojo karo propagandos specialistai patenkinti ta sovietų kritika, nes ji Eisenhowerio ir Dulles kalėdiniais linkėjimais suteikusi daug daugiau pavikumo, negu kas kitas būtų tauti galėjęs.

— Valstybės Departamento pareiškimas po šios dienos egzilinių lyderių pasikalbėjimo su Valstybės Sekretorium Dulles pareiškė, kad Valstybės Sekretorius „pabrėžė, kad JAV nedarys su Sovietų Sąjunga jokių kompromisų, kurie reikštų bendrininkavimą pavergimui“.

— Egziliniai lyderiai atkreipė Valstybės Sekretoriaus dėmesį į šiuos dalykus:

(a) Pavergtųjų valstybių problema keltina tarptautinėse konferencijose ir Jungtinėse Tautos;

(b) Pavergtųjų išlaisvinti turi būti panaudotas viešosios pasaulio opinijos spaudimas į Sovietų Sąjungą;

(c) Radio transliacijomis į pavergtuosius kraštus turi būti palaikoma pavergtųjų tautų dvasia.

— Jie pareiškė, kad Sovietų Sąjungos ir jos komunistinių marionetų tremtinių viliojimas grįžti buvo nesėkmingas.

— LB valdyba atsidėjusi ruošia planus, kaip informuoja iš JAV, sušaukti Pasaulio Lietuvių seimą. Tuo tarpu dar galutinai nesą nusistatyta, kur jį šaukti: Chicago ar New York. Paskiau numatoma sudaryti organizacinį komitetą, kuris turimus planus realizuotų. Taip pat apsvarstyti parengiamieji darai beruošiant JAV ir Kuados lietuvių kultūrininkų kongresą, kurio metu įvyks ir dainų šventė.





ARGENTINOS LIETUVIŲ KOLONIJA
LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS METINĖ SUKAKTĪ

švenčia vasario 18 d.

Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellaneda.

Vasario 16 d. 16 val. Buenos Aires Katedroje bus padėtas vainikas ant San Martin karsto.

Vasario 19 d. — 8.15 val. per Radio Mitre Lietuvių Aidai duos Vasario 16-tai pritaikintą programą.

10.30 val. Iškilmingos Pamaldos Aušros Vartų liet. parapijoje

Vasario 16-tos Minėjime dalyvauja: Susivienijimas, Lietuvių Centras, „Mindaugo“ D-ja. Liet Ats Karių S-ga., Arg Liet. Prek. ir Pram. S-ga., Arg. Liet Bendruomenė, Birutės Dr-ja., Vyčių S-ga., Šv. Cecilijos choras, Liet. Vyrų Kvartetas „Aitvarai“ ir kt.

Įėjimas — laisva auka Vasario 16 d. Gimnazijai išlaikyti. Minėjimas prasidės punktualiai 21 val.

PRANESIMAS

Pranešame krepšinininkų dėmesiui, kad dėl vasaros atostogų krepšinio treniruočių nuo vasario 11 d. iki kovo 3 d. nebus. Po atostogų treniruočių vyks normaliu laiku.

L. S. K. „Kovas“ Valdyba

STATYBOS BENDROVĖ „MILS“, Salta 596, praneša savo gerb. klientų dėmesiui, kad gavo tiesioginę telefono liniją ir dabartinis numeris yra 37-5500.

\* Leonardas Ivoškus, maisto produktų parduotuvės savininkas, pasistatė Villa Ballester dar vieną gražų dviejų aukštų namą. P. p. Ivoškai augina ir į mokslą leidžiančius sūnus.

\* Aleksandras Blujus gavo liūdną žinią, kad Lietuvoje mirė jo motina. Nors motina mirė jau prieš 9 metus, tačiau žinia apie mirtį tik dabar p. A. Blujų tepasiekė.

\* B. ir N. Dalinkevičiai sausio 24 d. atšventė savo 25 m. vedybinio gyvenimo sukaktį. Ta proga už save ir savo artimuosius buvo užprašę šv. Mišias. P. p. Dalinkevičiai Temperley rajone turi nuosavą namą. Jų sūnus šmet baigė Otto Craus Esc. Ind. technikos-mechanikos 5 metų kursą.

\* Povilui Notkui bedirbant prie vandens pompų buvo ntrauktas dešinės rankos nykštis. Gydosį savo namuose.

\* A. Šlepertienė po sunkios vidurių operacijos, išgulėjusi 4 mėnesius ligoninėje, grįžo į savo namus.

\* Vitas Janilionis, studentas, pašauktas atlikti karinę prievolę.

\* V. J. Grigaitis šmet baigė medicinos fakultetą ir gavo gydytojo teises. Tačiau dar yra užsibrėžęs gilinti studijas chirurgijos srityje.

\* Albertas Norvaiša serga hosp. Rawson, pavi 3, salė 8, lova 24. Jo sūnus yra Vyčių Dr-jos kasininkas.

\* Povilas Urbutis sunkiai serga Fiorito ligoninėje. Salė La de Guardia, lova 11. Lgonį slaugo žmona ir duktė.

\* Domininkas Bartkus serga sanatorio Sarmiento, II augštas, lova 210.

\* Sausio 22 d., sekmadienį Aušros Vartų liet. par. bažnyčioje buvo atlaikytos šv. Mišios už a. a. Kazimierą šovinį, po Mišių Lomas de Zamora kapinėse buvo pašventintas antkapis. Šventinimo apeigas atliko kun. J. Margis.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame visiems giminėms, kaimynams ir pažįstamiems dalyvavusiems pamaldose už a. a. Kazimierą šovinį, kun. J. Margiui už pašventinimą paminklo Lomas de Zamora kapuose ir visiems kitiems ta proga gausiai aplinkiusiems kampa.

Žmona S. Limbaitė šovininė ir duktė E. šovinitė-žekienė.

Knygos lietuvių draugams

Kiekvienas lietuvis patriotas turi būti savo gimtosios šalies ambasadorius, o jis toks bus pirmiausia tarp svetimąčių spausdintu žodžiu paskleidamas tiesą apie savo tėvų žemę.

Ispanų kalba turime puikių knygų ir brošiūrų apie Lietuvą ir dabartinę jos padėtį. „Laiko“ administracijoje galite gauti:

LITUANIA ENTRE FUEGO CRUZADO, por C. Verax, beveik 500 puslapių paveiksluotas veikalas. Kaina 20 pezų.

EL IMPERIO DEL GENOCIDIO, por C. Verax, kaina 15 pezų.

LITUANIA Y LA URSS, por C. Verax, kaina 5 pezai.

LITUANIA, LO QUE FUE, LO QUE ES. Lietuvos Pasiuntinybės Urugvajuje leidinys, suglaustai, bet ryškiai pavaizduojas Lietuvos praeitį ir dabartį.

PAJIESKOJIMAI

Artimųjų pajieškomi: Scheschko Adolf, gim. 1920 m. kovo 6 d. Lietuvoje. 1944 m. gyvenęs Vokietijoje.

Kęstutis Sienszys, gim. 1911 m. gruodžio mėn. 1945 m. gyvenęs Vokietijoje.

Marija Kačauskaitė, Kazio duktė, gim. 1923 m. (?) Skaudvilėje, po kapituliacijos gyvenusi Vokietijoje ir iš ten išemigravusi į Chicago, USA.

Mathias Wasiljew, ca. 72 — 73 m. amžiaus, gim. Kybartuose.

Emilija Wasiljew, ca. 72 — 73 m. amžiaus, gim. Kutkaimy.

Natalija Gelys - Wasiljewaitė, gim. 1914 m. Vilniuje.

Valentina Laukaitis - Wasiljewaitė, ca. 29 - 30 m. amžiaus, gim. Kybartuose.

Aukščiau minėti asmenys 1944 m. išvyko iš Lietuvos ir kurį laiką gyveno Schweidnitz - Silezijoje. Po kapituliacijos iki 1947 m. jie gyveno prancūzų zonoje.

Jono Prano Buginsko, gim. 1924 m. giminės.

Jono Joniko, gim. 1925 m., giminės.

Jono Slušinsko, gim. 1924 m. giminės.

Juozas Petravičius ir jo žmona Emilija - Manė, gim. Statkevičiūtė, 1948 m. gyvenę DP stovykloje Garmische.

Liuda Daunienė - Petravičiūtė, Juozo ir Emilijos duktė, gim. 1918 m. ir jos vyras Petras Daunius, gim. ca. 1912 m. 1948 m. išemigravę iš Vakarų Vokietijos į Kanadą.

Emilija Laucevičienė - Šuknaitė, Jono duktė, gim. 1906 m. Šiaulių apskr., 1949 m. išemigravusi į Braziliją ir gyvenusi Sao Paulo mieste.

Leonas Šafronas ar Saponas, karo metu buvęs Paryžiuje.

Aleksas - Kazys ir Bronius Silinai.

Augustas Prilypas, jo žmona Antanina Prilypienė - Vyšniauskaitė ir duktė Polė, iki 1941 m. gyvenę Kaune.

Knisiai, kilę iš Tauragės apskr. dar nepriklausomos Lietuvos lai-

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

- \$ 65 — Dr. A. Laucius
\$ 50 — S. Buzas
\$ 50 — J. Neniškis
\$ 50 — J. Petrauskas
\$ 5 — (Urug.) B. Mesoniš
\$ 30 — J. Lipnickas
\$ 20 — K. Matulaitis
\$ 20 — J. Cikštas
\$ 20 — I. Dailydė
\$ 20 — B. Gričienė
\$ 20 — A. Naujokas
\$ 20 — P. Mikulevičius
\$ 20 — J. Paltanavičius
\$ 20 — J. Zukas
\$ 15 — M. Kanapinskienė
\$ 10 — J. Grigaitis
\$ 10 — N. N.
\$ 10 — J. Brazas
\$ 10 — A. Jakimovskis
\$ 10 — E. Orlovas
\$ 10 — A. Petrauskas
\$ 10 — J. Sabaliauskas
\$ 10 — V. S.
\$ 10 — K. Varanauskas

Visiems „Laiko“ Rėmėjams nuoširdžiai dėkoja „Laiko“ administracija

L.K.T. MUZĖJUI AUKOJO:

Gen. T. Dankantas — geležinį vilką su tautine vėlavėle ir nuotrauką.

M. Marčiulevičienė — lietuvišką juostelę su karolėliais. Aukotojams maloniai dėkoja Muzėjaus Vedėja

K. RUNIMAS, GITARŲ SPECIALISTAS - GAMINTOJAS. L. K. T. Muzėjui gamina menišką kanklę ir Gedimino bokštą.

kais išemigravę į Pietų Afriką. Feliksas Maleckas, jo žmona Elena Maleckienė ir sūnus Viktoras bei Algirdas Maleckai. Po kapituliacijos kurį laiką gyveno Irisingene prie Wassertrüdingen.

Pajieškomieji arba žinantieji apie juos, prašome susiekti su PLB Vokietijos Krašto Valdyba adresu: Litauisches Zentralkomitee, (17a) Weinheim/Bergstr., Postfach 233, Germany.

SUZIEDUOTUVES, VESTUVES, KRIKŠTYNAS fotografuoja P. Leščius, Herrera 287, Buenos Aires.

PRANESIMAS

Yra gauta iš „Gabijos“, „Ventos“, „Drango“ ir kitų leidyklų naujų, įdomių ir vertingų knygų: PASAKOJIMAI — A. Valčiulaitis RAUDONI BATUKAI — J. Savickas KNYGNEŠIŲ PĖDOMIS — J. Švaitas

GYVAČIŲ LIZDAS — Fr. Mauriac UŽRAŠAI — Arkiv. Jurgis Matulaitis

PASISEKIMO PASLAPTIS — D. Chautard

MAŽASIS TOBULYBĖS KELIAS R. P. Martin

BENAMIAI — J. Mikielionis

KOMUNIZMO PAGRINDAI — J. Venckus

ir visa eilė kitų įdomių ir naudingų knygų galima įsigyti „LAIKO“ Administracijoje.

Knyga — geriausia ir labiausiai vertinama dovana įvairiausių švenčių progą — gimtadienių, vardinių, sukaktuvių ir t. t.

PAJIESKOJIMAS

Pajieškomas Jeronimas Miliauskas, atvykęs į Argentiją su pirmąja emigracija. Pajieško motina ir brolis, gyvenantieji Lietuvoje. Pranešti J. Kanapinskiui c. Camacua 78, telef. 63-8575 arba „Laiko“ Adm.



LAIKAS logo and publication details: Franqueo Pagado, Concesión N° 4289, Tarifa Reducida, Concesión N° 4015

„EL TIEMPO“ Semanario Lituanio, Mendoza 2280, Avellaneda, Bs. As.; T.E. 20-9027

Redaguoja Red. Kolegija, Red. Antanas Kleiva. Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra, nesunaudoti — gražinami tik autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 50, pasm. \$ 27, vienas nr. \$ 2. Urugvajuje met. 5 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

IX METAI Nr. 158 4 DE FEBRERO

MŪSŲ ŠEIMOSE

SUKURĖ ŠEIMOS ŽIDINIUS Miguel Santangelo ir Ona Elena Raubaitė apsidėdė sausio 26 d. Liudininkais buvo Miguel Santangelo ir Stasė Lindotienė.

Eduardas Radionovas ir Jadvyga Šimėnaitė sukūrė lietuvišką šeimą sausio 28 d. Liudininkais buvo Rodolfas Marinoni ir Marija Radionovaitė-Laucienė.

Adolfas Adomaitis ir Aldona Paulina Vaišvilaitė priėmė moterystės sakramentą sausio 28 d. Liudininkais buvo Alek. Petravičius ir Emilija Vaišvilaitė-Trimonienė.

\* Segismundas Jonas Šimkevičius ir Lidija Elena Marcinian apsidėdė sausio 28 d. Vestuvių liudininkais buvo Pranas Marcinian ir Jadvyga Petkevičaitė Šimkevičienė.

Viso gauta \$ 2.650,00



Eduardas Radionovas ir Jadvyga Šimėnaitė sukūrė lietuvišką šeimą sausio 28 d.

LIETUVIŲ CENTRO ŽINIOS

PINIGŲ RINKIMO VAJUS LIETUVIŲ CENTRO DR. BASANA VIČIAUS RĖMAMS STATYTI.

Mums įgaliojose zonoje kiekvieną lietuvių lankant, virš minėtu aukų rinkimo tikslu, visur atradome šiltą priitarimą. Kitaip ir negali būti, nes visi supranta bendrą reiką turėti L. C. Dr. Basanavičiaus nuosavus rūmus Villa Lugane. Mūsų augančiai kartai paliksime lietuvišką tvirtovę, kurioje ji susirinkus džiaugsis savųjų tarpe ir jausis kaip savo namuose.

Pažymėtina, kad apsilankę pas žemiau išvardintus lietuvius gyvenančius Villa Adelina, Villa Ballester, León Suarez, Munro, Florida ir Martinez visi gyvena nuosavuose namuose, nekuriu turi jų net po keletą. Daugelis dirba savistoviai

Vasario 11, 12, 13 ir 14 dienomis VYČIŲ SAJUNGA Lietuvių Salės sodelyje Brasil 835, Avellaneda rengia tradicinius KARNAVALUS Bus daug ir įdomių įvairenybių Skiriamos premijos už geriausius karnavalų drabužius Mergaitėms dovanai karnavalų įvairumai Visi kviečiami su šeimomis ir draugais pasilinksminėti jaukioje lietuviškoje aplinkoje. Šokiai prasidės kiekvieną vakarą 21 val. ir tęsis iki 3 1/2 val. ryto. VALDYBA





## Kiek okup. Lietuvoje klausomasi Vakarų transliacijų

G. Svistelninkovas. „LTSR radijo transliacijų tinklų direktijos viršininkas“, „Tiesos“ Nr. 247/1955 paskelbė duomenis apie „radiofikavimo tempus“ okupu. Lietuvoje. Tame pranešime sakoma: „Jeigu 1953 m. buvo įrengti 10.000 radijo transliacijų taškų, tai 1954 m. jau 14.000, o per 1955 m. 6 mėnesius radiotransliacijų taškų skaičius padidėjo 9.200. Tarybų valdžios metais greta radijo imtuvų respublikoje labai paplito viešasis radiofikavimas. Vien per pastaruosius kelis metus įrengti 53.000 radijo transliacijų taškų ir 63.000 radijo imtuvų...“ Pasisakęs už reikalingą sistemingai gerinti transliacijų programą, minimasis direktijos viršininkas rusas taip pat pastebėjo pribrendus reikalą „sudaryti ir transliuoti antrą programą — miestų, ypač stambių respublikos centrų, gyventojams...“

Radijo transliacijos tinklų direktija paskelbė, kad „LTSR ryšių ministerijos“ radijo taisyimo dirbtuvė, veikianti Vilniuje, Stalino prospektas 50, priima taisyti visų sistemos radijo imtuvus. Radijo imtuvai „Baltika“, „Moskvič“, „Belorusj — 53“, „ARZ“, „Rekord“, „663“, „Zvezda“, „Rodina — 52“, „Tula“, „Iskra“, „Mir“, „Neva“, taip pat automobilių imtuvai ir radiolai „Kama“, „Ural 53“, „Rekord“ ir „Čaika“ primami garantuoti remontuoti pagal įmonės — gamintojo nustatytus terminus. Dirbtuvė garantuoja 3 mėnesiams remonto kokybę. Ar kiti imtuvai taip pat taisyti ir nutaisyti taip, jog pvz. pataisius nebūtų galima girdėti Vakarų radijo stočių, apie tai nieko neskelbiama.

Pasiskaičius tokių ir įvairių kitų bolševikinių pranešimų apie krašto radiofikaciją, nežinantiesiems tikrosios padėties gali susidaryti klaidingas įspūdis, kad su laiku ten gali arba pritrūkti aparatų, kuriais klausoma Vakarų, arba jų klausytis ateityje nebus visai įmanoma. Tačiau tikrąją padėtį žinančiai teigia, kad tokie būkštavimai yra perdėti. Net ir pačiame Kaune naujojoje Priskelimo bažnyčioje (mirinėje, nebaigtoje statyti) įtaisytas radijo fabrikas, kuris, bolševikiniu terminuariant, šių metų gale pradės duoti „pirmąją šaliai produkciją“.

Apskritai, radijo aparatų, kuriais būtų galima girdėti Vakarų, klausimas iš esmės yra pinigų klausimas: kas jų turi — gali pirkti kokį norėdamas aparatą ir kiek tik norėdamas klausytis. Kiek sunkiau su bateriniais radijo aparatais, bet jų taip pat pasitaiko. Bateriniai radijo aparatai daugiausia įtaisomi kaimo vietovių skaityklose, kur dar nėra prijungta prie elektros tinklo. Vienu metu (1949 — 1951) baterinių radijo aparatų buvo prigriebta labai daug, šiuo metu jų mažiau. Kas 5 ar 6 kolchoziniams vis „graina“. Kaštuoja 500 — 700 rublių, pati baterija 40 — 50 rub. Radijo aparatą įprastine tvarka reikia registruoti ir užsimokėti mokesčių. Pirkdamas naują radiją, pašte įregistruoja jo „pasą“ — ir tvarkoj, gali klausytis, ir pusmetį sumokėdamas 18 rub. „Radijo pasą“ sužymėtos techninės sąlygos, tai „techninis pasas“.

Kas neturi lėšų įsigyti gerą radijo aparatą, tas įsiveda „gavarilką“. Tačiau žmonės „gavarilkas“ per jėgą įsiveda nevertėdami. Namuose įsiveda „tašką“ (t. y. garsintuvą) kaštuoja vienam mėnesiui 5 rubliai, o pats įvedimas 15 rub. Bet per jį tegali klausytis tik tai, kokią programą perduodama per tą mazgą. Apskritai, turintieji tokius radijo aparatus, kuriais galima išgirsti Vakarų, bent iki 90% jų ir klausosi. Ir tai ne vienas, o keli: šeima, geras pažįstamas etc. Pirmoji eilė klausosi įvairūs komunistų pareigūnai. Lietuviai klausosi daugiausia Amerikos Balso ir kitų lietuviškų transliacijų. Girdimas Lietuvoje ir Madrido radijas, ir Vatikano, nors šio klausymas paskesniu metu kiek sumažėjęs. Tuo tarpu, kai estai, be transliacijų estų kalba per AB, pasiklauso radijo praešimų daugiau iš Švedijos, Suomijos ar Londono, Lietuvoje Londone transliacijų iš BBC klausomasi ne tiek daug. Bet kas nori gauti juo objektyvesnių „šalto stiliaus“ informacijų be propagandinės prie-

maišos, tas ne kartą pasiklauso kad ir rusų kalba pranešimų ar žinių Per BBC. Pasiklauses ir tuos pranešimus suderines su sovietiniais pranešimais arba „Tiesoje“ paskelbtomis žiniomis (ypač 4-me puslapyje) — ir turi maždaug bendrą vaizdą, kas dedasi pasaulyje.

Krašte žino plačiai ir apie Vilką, ir apie Vykdomąją Tarybą, Altą, Baltą ir kitokią lietuvių veiklą. Žmonės yra girdėję Vliko ir VT pirminkų bei VT narių pasakytąsias per lietuviškąsias transliacijas kalbas, girdėję kalbant Lietuvos pasiuntinius, taip pat girdėję radijo bangomis pasakytąjį žodį pasprukusių į Vakarų 3 žvejų, Mirono, Bakano ir kitų pareiškimus.

Už klausymą svetimų radiofonų paprastai bylos nesudaro. Bet gali kabinėtis kitokiais būdais — kaip už prieš propagandos skleidimą, jei tai viešai pradėtų pasakoti didžiuliai žmonijai etc. Todėl klausomasi atsargiai. Bet lietuviškųjų transliacijų klausantieji, ypač žemesnieji tarnautojai, kolchoziniškai ar darbininkai, beveik nekrepia į tai dėmesio. Rudenį Lietuvoje transliacijos geriau girdėti, vasarą — menčiau. Kai kurie iš klausytojų taip aiškina: jeigu tarybinės lempos partraukia iš kapitalistinių kraštų melus — tai sovietinis plietis negi už tai gali būti kaltinamas... Užtat patys Sovietai stengiasi trukdyti, kad transliacijų iš Vakarų būtų piliečiai negalėtų kaip reikiant klausyti, arba toks klausymasis jiems nebūtų malonus. Seniau trukdydavo daugiau rajonais, o dabar Vilniuje ir Kaune yra pastatę galingas trukdymo stotis. Trukdymai rajonų vietovėse susilpnėja nebent tada, kai trukdytuvų „bendradarbiai“ prageria dalį benzino. Vilniuje patatyta visai nauja radijo trukdymo stotis; Kaune tokia stotis paleista į darbą 1954 m. Bakuose, netoli Kauno, yra išaugęs tiesiog ištisas radijo miestelis. Ten įtaisyta vienas iš galingiausių Sov. Sąjungoje siųstuvų, per kurį visa eile bangų persiunčiamas greičiausiai iš Maskvos, o kitos tiesiai (tokių bangų yra apie 20) įvairios svetimomis kalbomis programos Vakarų Europai: vokiečių, anglų, italų etc. Baktų stotis yra viena iš sovietinių propagandinių stipresnių stočių, skirtų Vakarams, kur daugiausia vykdomos retransliacijos iš Maskvos. Bet pasitaiko, kad kartais Vilnius ir Baktai arba Maskva ir Baktai duoda tas pačias transliacijas. Būdinga, kad Sovietai savo transliacijose, skirtose užsienyje esantiems lietuviams, stengiamiesi pavaizduoti, jog lietuviai okupuotame krašte turį visiškai tautinę laisvę, transliuoja tokius patriotines lietuviškas dainas, kurios klausantiems tiesiog griežia už širdies. Deja, ir čia tėra tik paprastas bolševikinis triukas: jų niekas niekad negirdi dainuojant ar transliuojant pačioje Lietuvoje.

### LIETUVIAI SOVIET. KARELIJOS KERTA MIŠKUS

Okupantai, smarkiai apnaikinę Lietuvos miškus, dabar būtiną miško medžiagą stengiasi į Lietuvą gabenti iš kitur. Didėsnį jos kiekį esą „broliškosios Karelių-Suomijos respublikos pasiūlyti“ pasiimti iš Karelijos. Jos viduryje prie Gimalo ežero 1955 m. buvo įruošta pirmoji lietuviška gyvenvietė. Būdinga, kad jos įrašai yra lietuviški, ir gyvenvietėje pagrindinė gatvė pavadinta ne Stalino, Lenino arba Sniečkaus vardais, bet — Vilniaus. Gyvenvietė įruošta „LTSR miško pramonės ministerijos miškų pramonės ūkyje“. Tos pačios ministerijos Gimalų plukdymo ruožo kontora įtaisyta prie Gimalo ežero, kurį Sunos upė jungia su Raiknavaloko ežeru. Upėje yra 27 kriokliai, tarp jų — patys didieji Europoje. Vandeniui per minimąjį Raiknavaloko ežerą, vieną iš 40.000 Karelių — Suomijos ežerų, plukdomi milijonai kubinių metrų miško. Pirmasis iš ten transportas buvo pasiųstas ir į Kauną — hidroelektrinės statybai.

„Švyturys“ Nr. 23 (167), aprašydamas lietuvių miškakirčių gyvenimą ir darbus toje atšiaurioje vietovėje, stengiasi viską kiek galė-

damas gražiau išdailinti, be kita ko, skelbdamas, kad darbininkai ten esą įkurdinti „gražiuose, aukštuose namuose“, kai iš tikro ten pat minimoje Klušinio kalnų — Gimalų gyvenvietėje vaikai važinėja rogutėmis įdėtame paveiksle parodyti prie menkų barakelių, kokiose karo metais Vak. Vokietijoje turėdavo gyventi tremtiniai ir pabėgėliai. Kontoros viršininkas yra Ignatavičius, miško ištraukimo skyriaus viršininkas — Vytautas Gudžinevičius, be jų, ten pat dirba vyr. inž. Adolfas Uginčius, plukdomos kontoros inž. Algirdas Skirkevičius, piūkininkas Juozas Jokubaitis, „Baniulio brigada“ — traktorininkas Sinkevičius, Juozas Venekus, jaunas miško kirtėjas Justas Šimkus, gervininkas Gineika ir kiti.

Uždirtinti ten, kaip žmonės įtikinėjami okupu. Lietuvoje, „galima“. Paprastai transportai iš Lietuvos išvyksta kas dvi savaitės. Tačiau kitur net ir rajonų komitetai miškakirčių verbuotojus veža iš savo rajonų, norėdami tuo būdu apsaugoti, kad neišvežtų darbo jėgą. Į Kareliją leidžiama vykti ir su šeimomis. Kitiems leidžiama net pasislinkti — vykti į Kareliją ar į Klaipėdos miestą. Be abejo, didesnįjį dalis mieliau pasirenka savąjį kraštą.

Panašių verbuotojų okupu. Lietuvoje yra ir daugiau. Prie „LTSR Ministerijos Tarybos“ veikia vad. „Vyriausioji perkėlimo ir organizavimo darbininkų telkimo valdyba“. Dabar viešai skelbiama, kad Sov. Sąjungos naftos pramonės įmonių statybos ministerijos Molotovo statybos trestas, miestų ir kaimų statybos ministerijos Kustanajaus statybos trestas Kustanajuje statybos — montavimo valdybų įmonėms ir Baltijos transporto tresto statybinio ruožo Nr. 1 statybos darbams „vėl telkiami darbininkai“. Oficialiai skelbiama, kad, sudarę sutartis, tokie darbininkai aprūpinami „nemokamu pravažavimu“ ir darbo vietą ir atgal pasibaigus sutarties laikui, dienpinigiais po 10 rb. kelionės metu, negražintina paskola 150 — 600 rublių dydžio, gyvenamuoju plotu ir patalynė“. Tuo reikalu „sutartys sudaromos“ pas organizuoto darbininkų telkimo rajoninio įgaliotinio Vilniuje — Dzeržinskio gatvė 16 ir Sodu 2-4; Kaune Stalino prosp. 12, Klaipėdoje — P. Cvirkos g. 27, Šiauliuose ir Panevėžyje — miestų vykd. komitetuose, taip pat visų rajonų vykdomuosiuose komitetuose. Viskas daroma taip, tartum parenkamieji patys su dideliu noru „pasirašytų sutartis“... Ligi šiol iš „plac. tėvynės“ kurortininkai vykdo tik į Palangą ir į Girulius. Šiomet jiems bus leista išsėsti taip pat Juodkrantėje ir Nidoje, kur jau dabar įrengiami poilsio namai.

### PAVERGTUJŲ TAUTŲ DRAUGŲ BEI RĖMĖJŲ ORGANIZACIJA

Sausio 14 New orke įvyko antras posėdis (pirmas buvo 1955. XI. 30) PJT atstovų su albanų, bulgarų, čekoslovakų, estų, latvių, lenkų, lietuvių, rumunų ir vengrų kilmės amerikiečių centrinių organizacijų atstovais. Amerikos lietuviams atstovavo Msgr. J. Balkūnas ir LAIC direktorė M. Kizytė.

PJT pirmininkas dr. V. Masens painformavo apie PJT veiklą nuo lapkričio 30. Jį papildė kiti PJT atstovai. Toliau pasisakė pavergtųjų kraštų kilmės amerikiečiai. Ypač turiningai ir gražiai pasireiškė Magr. J. Balkūnas. Jis išskėlė reikalingą pavergtųjų kraštų kilmės amerikiečių sudaryti Pavergtųjų Tautų Draugų bei Rėmėjų Organizaciją, kurios nariais būtų pavergtųjų kraštų kilmės amerikiečių organizacijos ir šiaip įžymūs asmenys. Šis sumanymas susilaukė visuotinio pritarimo ir tuoj pat buvo sutarta sudaryti organizacinis komitetas. Komiteto pirmininku išrinktas Msgr. J. Balkūnas. — — — — — Vt. Vt.

Muencheno policija patvirtino faktą, kad yra sumintas vienas iš įsilaužikų, padėjęs Sovietams, bevykdant „Sniego operaciją“, grobty iš Rytų kraštų pabėgėlių kortekas. Tai 32 m. „be pilietybės“ šoferis Petras Karpackis. Jam buvo pavykę Michailovo komitetui pagrobti visą eilę rusų ir kitų Sovietų pavergtųjų kraštų pabėgėlių kortekų ir jas perduoti Sovietams. Amerikiečių „Newsweek“ skelbia, kad įsilaužimai buvo vykdomi pagal gen. Michailovo įsakymą. Tai sudaro dalį vad. „Sniego operacijos“.

LEONARDAS SRUOGA

## SUKANT Į BENDRĄ KELIĄ

Kelis kartus man teko rašyti apie reikalą rasti pastovų ryšį tarp visų Argentinos lietuviškų organizacijų. Paskutiniu metu tuo klausimu radosi ir kitų palankių pasisakymų. Tiesa, girdėjau atsiliepimų ir ne visai palankių, bet tai daugiau nepakankamo reikalo įvertinimo, bet ne griežto nusistatymo padarinys. Esu įsitikinęs, kad, laikui bėgant, bus prieita prie vieningo sprendimo šiuo taip svarbiu klausimu.

Kol kas, neliesiu tų tariamųjų ar tikrųjų keblumų, kurie tebestovi mums ant kelio. Geriau bus pakartotinai atkreipti dėmesį į tuos tikslus, kuriuos bendras visų mūsų organizuotų vienetų susitarimas leistų lengvai atsiekti.

### ORGANIZACIJŲ SUSTIPRINIMAS

Palyginus, visai nežymi mūsų visuomenės dalis priklauso lietuviškom draugijoms. Daugelis tautiečių, paklausti, kodėl jie niekur nepriklauso, atvirai pasisako: „Todel, kad visokių draugijų yra tiek daug, jog nežinau, kuriai priklausyti. Antra vertus, istojus į vieną, draugai ir pažįstami, priklausantieji kitur, gali pasilikti nepatenkinti“. Ką tokiam asmeniui galima atsakyti? Kad organizacijų turime per daug, niekas nesuabejos. Kad jų skaičiaus lengvai sumažinti neįmanoma, taip pat tiesa. Kad visos ir kiekviena organizacija turi naudinga paskirti, nedaug kas paneigs. Jei su šia padėtimi susitaikysim nieko nedarydami, ilgam laikui nepakeisim dabartinio vaizdo: daug nariams neskaitytų draugijų ir sambūrių, su didžiąja lietuviškos visuomenės dalimi ramiai besilaukiančia nušalimai. Antra vertus, yra rimto pagrindo tikėtis, kad, jei visos esamos organizacijos susitarų ir vieningai pasirodytų kolonijai, būtų galima jas visas sutvirtinti, pritraukiant šimtus ir net tūkstančius svurtojančių tautiečių. Tai jau nebūtų suskaldytos ir todėl silpnos paskiros pastangos traukti „po savo stogų“, bet stiprus ir vieningas veikimas visų organizacijų į visus tautiečius, kiekvieną skatinant priklausyti bent vienai lietuviškai draugijai. Tuo būdu visos neabejotinai laimėtų.

### JAUNIMO KLAUSIMAS

Jei šiuo reikalu būtumėm atlikę bent dešimtą dalį to, kas buvo kalbėta ir rašyta, jau galėtumėm jaustis pusėtinai patenkinti. Deja, daug kur jaunimo vaidmuo pasilieka nežymaus priedo suaugusiųjų pramogose ir pasilinksminimuose. Nesunku spręsti, kiek tuo gali būti patrauklios mūsų draugijos naujiems jauno amžiaus nariams, ypač tiems, kurie pažįsta vietiniuose klubuose gerus sporto įrengimus, plaukiojimo baseinus, skaityklas, šokių sales... Yra aišku, kad nedaug pasieksim, jei kiekviena organizacija apsiribos laukdama, ar jaunimą į „savo daržą“, nesugeresniu atveju, traukdama darant kuo geriausių sąlygų to jaunimo pasireiškimui meno, sporto ir kt. srityse. Tokias sąlygas bus įmanoma sudaryti vien subendrintom pastangom, po nuodugnaus padėties išnagrinėjimo, aptarimo ir veikimo gairių nustatymo.

### TAUTINĖS ŠVENTĖS, SUKAKTUVĖS IR PAN.

Argentinos ir Lietuvos tautinės šventės, mūsų draugijų metinės sukaktuvės ir kt. panašios svarbos įvykiai mūsų tarpe ne visais atvejais tinkamai atšvenčiamos. Ir vistiek tie

įvykiai galėtų sėkmingai patarnauti mūsų visuomenės tautinio išsamoninimo sustiprinimui, mūsų draugijų steigėjų ir veikėjų pagerbimui, lietuviškos vienybės ir susiklausymo iškėlimui savųjų ir vietinių tarpe. Visa tai bus galima tinkamai atlikti tik visų organizacijų pajėgų bendru susitarimu ir pastangom.

Viršminėti yra vien keli pavyzdžiai jau senai reikalingo bendradarbiavimo visų mūsų draugijų. Nesuminėta liko kultūrinio veikimo pagyvinimas, nuolatinis apsaugojimas ir šelpimas nelaimės ar ligos paliestų tautiečių ir šeimų, rėmimas augštojo mokslo siekiančio lietuviško jaunimo ir panašūs reikalai, kurie taip pat jau senai laukia tinkamo sprendimo.

Kokiu būdu galima pasiekti to bendradarbiavimo? Mūsų tarpe turime asmenų su pakankamu patyrimu, ypač senesniųjų veikėjų tarpe, kurie sugebėtų šį reikalą tinkamai išrišti. Jei mano nuomonė tuo klausimu galėtų ką nors reikšti, manyčiau, kad pakvietimas pirmajam organizaciniam pasitarimui turėtų išeiti iš vienos mūsų senesniųjų savišalpiųjų draugijų pusės. Visos ir kiekviena iš jų turi pakankamą autoritetą pakviesti visų Argentinoje veikiančių lietuviškų organizuotų vienetų atstovų pasitarimą dėl pastovaus tarpusavio ryšio užmezgimo ir palaikymo. Tokiame pasitarime dalyvaujantieji draugijų atstovai turėtų būti visiškai lygiateisiai, laisvi pareikšti savo nuomones, atmesti ar peržiūrėti bent kokius daugumos priimtus sumanymus ar įpareigavimus. Tik visiškos lygybės ir laisvo apsisprendimo dvasioje bus įmanoma prieiti prie pagrindinio susitarimo ir toliau siekti našaus ir visiems naudingo bendradarbiavimo.

Baigiant, tebūna leista pakartoti, kad šiuo reikalu pirmas žingsnis priklauso mūsų savišalpiųjų draugijų valdybom bei veikėjams, kadangi jų pakviemto vargiai kas suabejotų priimti.

Beveik nėra reikalo nei minėti, kad taranties del bendradarbiavimo lietuviškais reikalais negali būti vietos jokiems pasaulėžiūrų, įsitikinimo ar politiniams klausimams. Asmeniškams nusistatymams, kad ir kaip gerbtiniems, yra savo laikas ir savo vieta.

Buenos Aires, 1956 - II - 1.

## ELTOS ŽINIOS

Pastaruoju metu pagyvėjo ir lietuvių emigracija iš Europos į JAV. Sausio 5 d. laivu „Kunigsholm“ į New Yorką atplaukė pirmoji šių metų lietuvių DP Stasė Norkutė — Sakalaukienė, kuri prieš 18 mėnesių prie Danijos krantų išsoko iš sovietinio laivo „Novoja Zemlia“. Ją danai be sąmonės ištraukė iš jūros ir visai ja toliau rūpinosi. Apie jos pabėgimą į laisvę plačiai rašė viso laisvojo pasaulio spauda. Pati ji yra kilusi iš Silalės valsčiaus, Tauragės apskrities, laišės valsčiaus. Nuvykusi į JAV mūsų tautietė su dideliu dėkingumu taip pat prisimena Danijos lietuvius, kurie jai visai padėjo ir ją atsidėję rūpinosi, kol galiausiai susirado gimines Čikagoje.

Londonis lenkų dienr. „Dziennik Polski“ Nr. 7/1956 rašo, kad lenkų visuomenėje palankiai sutikta žinia, jog Vilkas sudarė komisią, kuri įgallota Snekėtis su lenkais dėl santykių sušonimo. Kaip žinoma, į tą komisią įeina prof. J. Kaminskas, V. Sidzikauskas ir Dr. A. Trimakas. Taip pat praneša apie Vliko perkėlimą Amerikon. Vykdo Tarybos palikimą Europoje, naujajį Vliko prezidiumo sąstata ir kt. URT valdytojas Dr. P. Karvelis, grįždamas iš Amerikos, Londone Lenkų Vykdo. Komiteto užs. reikalų vedėjui min. Starzewskiui padarė mandagumo vizitą.



# „PAVERGTOSIOS TAUTOS NĖRA UŽMIRŠTOS“.

### EISENHOWERIO ATSAKYMAS VLIKUI. — DULLES PRIĖMĖ PET DELEGACIJĄ

Pereitais metais susirgusiam JAV prezidentui Eisenhaueriui pradėjus sveikti, jam Vliko vardu telegrama palinkėjo geros sveikatos ir sėkmės darbe buv. pirm. M. Krupavičius, drauge pareiškdamas viltį, kad JAV prezidentui grįžus eiti atsakingų pareigų, pakils viltys taip pat Lietuvai ir kitiems pavergtosioms kraštams sulaukti laisvės. Neseniai gautame atsakyme pabrėžiama, kad prezident. Eisenhoweris ir užsienio reikalų ministeris Dulles yra ne kartą pareiškę, jog Amerikos vyriausybė kaip laikėsi, taip ir toliau laikysis savo Nepriklausomybės deklaracijoje ir Atlanto Chartoje paskelbtųjų principų. JAV vyriausybė ir toliau pritaria siekimui atstatyti suverenines teises tuose kraštuose, kur jos buvo per jėgą pažeistos. Vlikui atsiųstame atsakyme pažymima, kad JAV vyriausybė nėra niekuomet pripažinusi Pabaltijo kraštų smurtu įvykdyto įjungimo į Sovietų Sąjungą. Amerikos vyriausybė ir toliau pripažįsta, kaip pripažinusi, dar prie 1940 m. paskirtas Lietuvos diplomatinis bei konsularinius atstovus ir palaiko su jais reikalingus santykius. JAV vyriausybės nusistatymas lieka aiškus ir nepakeičiamas. Ta pačia proga priminti ir valstybės sekretoriaus Dulles žodžiai, kuriuos jis pasakė atstovų rūmų komisijai dėl neteisėto Lietuvos ir kitų kraštų pavergimo:

Pavergtosios tautos turėtų žinoti, kad nėra užmirštos, kad mes nesame sutikę su jų likimu ir, svarbiausia, kad mes nesame pasiryžę siekti iliuzinės paramos sau patiems, tardamiesi su tų tautų pavergėjais, kur jau toks tarimas patvirtintų tų kraštų pavergimą.

JAV prezidentui dėl jo pareiškimų ir atsakymo Chruščiovui padėkos telegramą pasiuntė taip pat Alto vykdomasis komitetas. Telegramoje priminta, kad Lietuva yra viena iš pirmųjų Sov. Sąjungos smurto aukų.

### JAV VALST. SEKRET. DULLES PRIĖMĖ PET DELEGACIJĄ

JAV valstybės sekretorius John Foster Dulles, asistuojamas paskretorio Jacobo Beam ir Europos reikalų skyriaus šefo Mr. Stevens, 1956. I. 9 priėmė Pavergtųjų Europos Tautų (PET) Bendrųjų Reikalų Komitetą. Delegaciją dalyvavo visų 9 pavergtųjų Rytų ir Vidurio Europos kraštų atstovai, būtent: Albanijos, Bulgarijos, čekoslavikijos, Estijos, Latvijos, Lenkijos, Lietuvos, Rumunijos ir Vengrijos. PET seimo pirmininkas Dr. V. Masens ta proga padėjo JAV valstybės sekretoriui, taip pat JAV prezidentui už jų tvirtą nusistatymą dėl pavergtųjų kraštų išlaisvinimo. Pasikalbėjimas vyro nuosirdžia dvasia, ir PET Bendrųjų Reikalų Komiteto nariai turėjo progą atvirai išdėstyti savo nuomones dėl pavergtųjų kraštų laisvinimo politikos. Be to, per priėmimą buvo paliesta taip pat apgaulinga Sovietų akcija tremtiniais gražinti, Rytų - Vakarų prekybinių ir kultūrinių santykių problemas, tautinio komunizmo klausimas ir kt. Priėmimui jau iš anksto buvo gerai pasiruošta. Iš klausės visų pareiškimų, valstybės sekretorius Dulles ir juos atsakė ilgėse kalba, kurioje jis apzvelgė savo ir JAV prezidento politiką pavergtųjų Rytų ir Vidurio Europos kraštų atžvilgiu, taip pat padarė kai kurių sugestijų bei viltinių ir padrasinančių pareiškimų. New York'e pabrėžta, kad pirmą kartą PET seimo atstovai buvo oficialiai priimti tokio augšto JAV valstybės pareigūno.

Po pasikalbėjimo, kuris truko 45 min., PET atstovai Valstybės Departamento diplomatų priėmimo salėje susitiko su spaudos atstovais ir atsakė į įvairius jų klausimus. Ta pačia proga Valstybės Departamento spaudos skyriaus šefas Mr. Lincoln White pateikė spaudai Valstybės Departamento komunikatą dėl PET atstovų vizito. Jame buvo, be kita ko, paskelbta, „šiandien (sausio 9 d.) 15 valandą valstybės sekretorius priėmė PET Bendrųjų Reikalų Komitetą pasikeisti nuomonėmis dėl padėties Rytų Europoje. Valstybės sekretorius ta proga priminė Baltųjų Rūmų 1955. XII. 30 pareiškimą, kad pavergtųjų tautų taktus išlaisvinimas yra ir pasilik, kol bus pasiektas, JAV užsienio politikos didysis tikslas. Jis pabrėžė, kad JAV neis į jokių su Sovietų Sąjunga kompromisus, ku-

rio reikštų bendrininkavimą pavergimui“.

Tą PET atstovų vizitą Amerikos Talsas ir Laisvosios Europos radijas tuoj paskelbė pavergtųjų kraštų ir įvairiomis laisvojo pasaulio kalbomis. Dėl to vizito ir spaudos konferencijos pasisakė visa eilė Amerikos radijo stočių ir Amerikos bei kitų laisvųjų kraštų spauda. Dalyvavęs audiencijoj Lietuvos delegacijos pirmininkas V. Sidzikauskas traukė išilgus pasikalbėjimą su Lietuvos įgaliotu ministru P. Žadeikiu, kuriam smulkiai referavo viso pasikalbėjimo su valstybės sekretoriumi eigą ir aplinkybes. Apskritai, PET delegacijos priėmimas Vašingtone egziliu politikų laikomas reikšmingu įvykiu kovoje dėl pavergtųjų kraštų nepriklausomybės atstatymo, ypač kai tai buvo vieša ir pirma tos rūšies demonstracija. Lietuvos delegacijos pirm. V. Sidzikauskas, kalbėdamasis su Eltos atstovu JAV-se, pareiškė, kad PET seimo prezidiumo priėmimas pas valstybės sekret. Dulles reiškia didelį padrasinimą Sovietų okupuotoms tautoms anapus geležinės uždangos. Priėmimas praėjo nuosirdžia atmosfera. Priėmimą pradėdant, min. Dulles su pavergtųjų Europos tautų vadovaujančiais politikais nusifotografavo. PET prezidiumo pirmininkui Dr. V. Masens pristatius visų PET delegacijų pirmininkus, paskum kalbėjojai išreiškė PET seimo nuomonę, pavergtuosius liečiančiais klausimais. Lietuvos delegacijos pirmininkas pareiš-

## PAŽADĖTIEJI VOKIEČIŲ KARO BELAISVIAI JAU GRAŽINTI

### Ką grįžusieji pasakoja apie mūsų tautiečius

Faktiškai iš Sov. Sąjungos grąžinta į Vokietiją net truputį daugiau karo belaisvių ir civilių internuotųjų, negu per derybas su Sovietais Maskvoje buvo pažadėta (9.626). Grįžusieji teigia, kad jiems žinomoje svarbiausiose karo belaisvių ir darbo vergų stovyklose jau nebėsa likę vokiečių karo belaisvių. Tikimasi grįžti dar nebet vieną kitą. Grįžusieji pasakoja, kad pastaruoju metu buvo žymiai pagerintas jais medicininis rūpinimasis. Grįžus paskutiniems didiesiems transportams, Friedlande vyko labai graudžių scenų. Nesulaukus grįžtant savųjų artimųjų šeimų narius ir giminių beraudančius medicinos personalas turėjo ne vieną palydėti namo — mat, jiems teko atsiskirti beveik paskutinių vilčių, kad dar gali kas nors iš artimųjų grįžti atgal į tėvynę.

Einant į galą grąžinamiesiems karo belaisvių transportams, Sovietai paskelbė taip pat gražinsią dar apie 20.000 Sov. Sąjungoje esančių visokių vokiečių civilių — ten iš-tremtųjų, paimtųjų darbams, paskelbtų „be pilietybės asmenims“ etc.

Sovietai Adenaueriui pažadėjo paleisti į Vokietiją 749 „negalėtus amnestuoti didžiuosius karo nusikaltėlius“. Iš jų buvo į Vokietiją paleisti 746 (trys ligi šio laiko mirė), 450 buvo perduoti Vak Vokietijos įstaigoms, 271 buvo uždaryti soviet. kalėjime Bautzene (Ryt. zonoje), 22 buvo paleisti į Vakarų su ankstesniais transportais. Gražintieji į Vokietiją „dideji karo nusikaltėliai“, kuriems Sovietai sakėsi negalį savo amnestiją dovanoti bausmių, buvo sutikti be jokių iškilnių. Jų bylos bus atiduotos peržiūrėti vokiečių teismams, kurie pagal Maskvoje padarytąjį susitarimą turės jas iš naujo patikrinti.

Grįžusiųjų teigimu, iš vieno kito transporto kai kurie įtariamieji buvo išimami. Pvz. iš vieno transporto buvo išsodinti 8 belaisviai daugiausia slaviskomis pavardėmis ir, kaip spėjama, nugabanti į Maskvą. Vieno transporto didelė dalis dalyvių, tarp jų ir 6 žurnalista iš vakarinio Berlyno, parsigabeno taip pat pačių pasidarytus ar įsigytus radijo aparatus, kuriais klausydavosi vokiečių siųstųjų iš Vakarų. Kai transportai buvo laikinai sustabdyti, tai šio transporto apie 60 dalyvių paskelbė bado streiką.

kė PET nuomonę vad. Rytų - Vakarų kontaktų reikalu.

Spaudos konferencijos įspūdius kitą rytą skaitė milijonai amerikiečių ir kitų žemynų žmonių. Spaudos buvo atpasakotas JAV užs. reik. min. Dulles užtikrinimas, kad JAV nesileis su Sovietais dėl pavergtosios Europos į jokių kompromisus ir niekad neatsisakys pažado taikings priemonėmis išlaisvinti pavergtąsias tautas. Žymusis „New York Times“ dienraštis sausio 10 ir 11 numeriuose, be kita ko, pastebėjo: valst. sekret. Dulles deklaravo, kad JAV nedarys Sovietams nuolaidų dėl komunistų pavergtųjų tautų išlaisvinimo. Šis Dulles pareiškimas yra paskutinis iš visos eilės jo paties ir JAV prezidento pareiškimų pavergtųjų išlaisvinimo reikalu. Egziliu politikai šulai atkreipė valstybės sekretoriaus dėmesį į šiuos dalykus:

- a) pavergtųjų valstybių problema keltina tarptautinėse konferencijose ir Jungtinėse Tautose;
  - b) pavergtosioms išlaisvinti turi būti panaudotas viešosios pasaulio opinijos spaudimas į Sovietų Sąjungą;
  - c) radijo transliacijomis į pavergtuosius kraštus turi būti palaikoma ir stiprinama pavergtųjų tautų dvasia.
- Egziliu politikai taip pat pareiškė, kad Sov. Sąjungos ir jos komunistinių marioniečių viliojimas „grįžti atgal“ pabėgėlius buvo nesėkmingas. Kiti JAV laikraščiai nurodė, kad JAV užsienio reikalų ministerija Vašingtone Lietuvą, Latviją ir Estiją laiko tokiais pat vad. „Sovietų satelitais“, kaip Lenkiją ir Balkanų tautas. Ir kitų kraštų spauda bei radijai taip pat plačiai atžymėjo šį reikšmingą įvykį.

Krebsui, Dufwinkas, kaip vienintelis delegatas, perėmė kapituliacijos sąlygas. Po kelių dienų jis su paskutiniu Berlyno gynėju gen. Weiblingu ir kitais aukštais karininkais buvo nugabenti į Maskvą ir vėliau nubausti 25 m. Skirtąjį laiką atkalėti turėjo daugiausia Vorkutoje ir kitose darbo vergų stovyklose prie Sverdlovsko transportą siunčiant į Vokietiją, 3 kelionės dieną mirė jo dalyvis Christ Sebold. Tada vietoj jo į transportą buvo paskirtas Rudolfas Ottingas iš Saarlauterno, kuris 1946 — 1948 m. kovėsi drauge su lietuvių partizanais okup. Lietuvoje prieš bolševikus, bet galiausiai pakliuvo į nelaisvę, pasivadino lietuviu Otingu ir buvo nuteistas 25 metams. Kai Adenaueris nuvyko į Maskvą, Ottingas pasisakė savo tikrąją pilietybę bei tautybę ir galiausiai — vietoj mirusio kito belaisvio — buvo įtrauktas į gražintųjų skaičių.

Ne vienas iš grįžusiųjų teigia, kad kaip ir latviai ir estai naudojami net didesne laisve negu lietuviai. Pvz. Krasnojarko srity kai kur latviai ir estai gali judėti visoj srity, o lietuviams teleidžiama padudėti vos artimiausioj apylinkėj. Dėl ko taip yra? Kai kas iš grįžusiųjų spėja, kad Lietuvoj yra buvęs didesnis pasipriešinimas bolševikams, todėl jie kai kur žiauriau traktuojami ir Sibiro tremtyje. Iš Sibire laikomų mūsų tautiečių ne vienas grįžęs vokiečių sakosi girdėjęs: kad ir kaip siaustų okupantai, jie vis tiek nenuoslopins lietuvių tautoje laisvės troškimo — ir iš darbo vergų nepadarys komunizmo garbintojų.

Už geležinės uždangos labai klausomasi reportažų ir montažų apie lietuvių gyvenimą laisvuose kraštuose, jų veiklą, ypač kraštui laisvinti, ir bolševikinės santvarkos kritiką. Pageidaujama ypač didesnės kirtikos įvairių bolševikinio gyvenimo reiškinį; tokios kritikos, kaip nurodoma, pastaruoju metu stokoja ypač vienas lietuvių kalba siųstuvais.

Kai kuriose Taišeto stovyklose, grįžusiųjų teigimu, lietuviai savo skaičiumi esą gausingesni net už ukrainiečius. Ir ten viskas nepaprastai brangu.

Klaipėdos krašto vokiečiai reiškia nuomonę, kad Sibiro plūtose esama apie 22.000 deportuotų Klaipėdos krašto vokiečių. Nemaža jų dalis įkurdinta aplink Baikalo ežerą. Pasklausiu metu jiems leista susisiekti su savo gimnėmis Vakaruose, iš kur jie gauna ne tik laiškus su dokumentais, bet ir vokiečių kalba (Nukelta į 6 psl.).

# REIKIA SAUGOTI TAUTINĖS VERTYBES

## Pasikalbėjimas su Gerb. kan. dr. Z. Ignatavičium



3. Koks religinis, kultūrinis ir tautinis lietuvių gyvenimas Brazilijoje?

Brazilijos lietuviai didelėje daugumoje yra sveika, gyva lietuvių tautos šaka. Mūsų tautos savybės ir vertybės: gyvas katalikų tikėjimas, nuoširdi tėvynės Lietuvos meilė, vispusiško progreso siekimas juose gyvai reiškiasi. Atvykite į Braziliją, apsilankykite lietuvių seimose ir tą galėsite patvirtinti!

Gaila, Brazilijoje mes neturime tokio turiningo, puikiai redaguojamo laikraščio kaip jūs kad turite „Laiką“. Neturime pastovios lietuviškos radio valandėlės. Pirmoje eilėje S. Paulo lietuviams reiktų ją turėti. Pastangų darant, nei kiek neabejoju, galėtų ją gauti. Rio de Janeiro radijai karts nuo karto mielai duoda lietuviškos muzikos ir liet. programą. Pav., valstybinis Auklėjimo ir švietimo ministerijos radijas neseniai visą valandį transliavo liet. muziką, su gražiais dainų paaškinimais. Netrukus vėl duosime 15 min. liet. programą, per vieną galingiausių Brazilijos radio „Globo“.

4. Ar naujasis Brazilijos prezidentas bus palankesnis lietuvių reikalams?

Nežinau kaip į šį Jūsų klausimą beatsakyti, nes ir a. a. prezidentas Vargas ir po jo sekęs Kafė Filjo (sk.: Kafė Filju) buvo mums palankus. Jie nieko nepadarė, kas būtų pakenkę mūsų tautos išlaisvinimo darbu. Brazilija su Sov. Rusija neturi diplomatinį santykių. Naujai išrinktasis prezidentas Jušelio Kuibišek (čekos imigranto ir brazilės, pradžios mokyklos mokytojos sūnus) yra praktikuojantis katalikas. Tikimės, kad ir jis tautų laisvės idėjos neišduos, nepaisant to, ar sueis į diplomatinius santykius su Sov. Rusija ar ne.

5. Ko reiktų lietuviams daugiau, kad jie išsilaikytų lietuvius ir tokiomis išlaikytų savo vaikus?

Šis Jūsų klausimas yra labai svarbus, opus, bet ir labai platus. Iškart noriu pabrėžti, kad emigracijoje išsaugosime lietuviybę nepamiršdami kokios kurioje šalyje sąlygos būtų, jeigu tikrai visi to norėsim: vaikų tėvai, kunigai, visuomenės veikėjai etc.

Reikia daryti viską, kad emigrantų širdyse neužgestų meilė ir ilgesys gražiajai mūsų Lietuvai. Turiningi, ne banalūs patriotiniai suėjimai, vaidinimai, filmos, dainos, paskaitos iš Lietuvos istorijos, geografijos, lietuvių ekskursijos, visa tai suartina lietuvius ir neleidžia paskęsti svetimųjų jūroje. Žadinti pasididžiavimą emigrantų vaikų tarpe, kad moka lietuvių kalba.

Lietuviai kunigai (turiu galvoje Lietuvijoje ir kitur gimusius, nes kačiukus, gimusius pečiūje negi vadiname biskvitas!) skieplydami amžinąsias tiesas, teneužmiršta ir lietuviybę. Mačiau Argentinios lietuvių bažnyčiose Aušros Vartų Dievo Motiną, šv. Kazimiera, Lietuvos globėją; Lietuvos Vytį; klebonijos išpuoštas Lietuvos paveikslais. Iš visur dvelkia Lietuvos meilė. Tik gal reiktų kur kas daugiau dėmesio atkreipti į katekizaciją lietuvių kalba. Yra patirta, kad kas priena kuria kalba pirmos išpažinties ir Komunijos, tas net paskutinę savo gyvenimo valandą ta pačia kalba tai daro.

Neretai teisinamasi, kad lietuvių kalba prie pirmos Komunijos privesti, vėliau turės sunkumų — neras liet. kunigų. Atrodo, kad šis baiminimasis yra be pagrindo.

6. Kokių linkėjimų norėtumėte perduoti Argentinios lietuvių kolonijai.

Pirma, tampriau spiestis apie savo kultūrinis ir dvasinius centrus — parapijas.

Antra, jungtis ir religiškai - tautines organizacijas.

Trečia, niekad neužmiršti kenčiančios Lietuvos šauksmo: kuo kas gali padėti, kad ji kuogreičiau laisva ir laiminga vėl būtų kitų demokratinių valstybių tarpe.

Ketvirta, savo sąžiningu darbu, sąžiningu pareigų atlikimu ir elgesiu nepulnėti pagarbą lietuvių vardu. Ir išpildyti pagrindinį Kristaus įsakymą: mylint artimą, ypač tos meilės turėti visiems savo broliams lietuviams. Pagerbti ir padėti dirbantiems Lietuvai ir Dievui!

Padėkojęs Gerb. Kanauninkui už nuosirdžius linkėjimus mūsų kolonijai, Jūsų korespondentas iš savo pusės skaitytojų vardu palinkėjo laimingos kelionės su viltimi vėl susitikti Argentinoje.





# Moteris ir GYVENIMAS

Moterų Skyrių redaguoja mok. Elzė Diminskienė, Necochea 604, Hurlingham, Buenos Aires

## VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI

Ši diena tėvynėje buvo džiaugsmo ir pergalės šventė. Vyresnioji karta, dalyvavusi kovose už krašto laisvę, tikėjosi ramaus gyvenimo saulėlydžio laisvoje tėvynėje. Jie mokė jaunuosius mylėti ir saugoti tai, ką jie per dideles aukas atgavę buvo. Nevisados būdavo pilnai įvertintas ir suprastas jų pasiūkiojimas, tačiau laisvę pamilti visi suspėjo. Atrodė, kad niekas neišdrįs įžengti į mūsų žydinčias sodybas, atrodė, kad niekad nenutils aidėjusios per klonius dainos. Atrodė, kad jau pakako kančių; jaunosios kartos kelias šviesus ir lengvas, tarytum saulėn vestų.

Tokios tai buvo nuotaikos tą dieną laisvoje tėvynėje. Tačiau 1940 birželio 15-tą tarytum perkūnas trenkė į visą tautą ir vėl mirtis, persekiojimai ir tremtis. Pergvynti laisvės metai mums liko tarytum skaistus sapnas, brangus ir neužmirštamasis.

Švėsdami 38-tą Vasario Šešioliktos metų sukaktį su skaudžiausia širdimi ir giliu liūdesiu mes kreipiame žvilgsnį į brangią tėvynę; nualintą ir kenčiančią. Mūsų jausmai ir mintys jungiasi su sesėmis ir broliais likusiais Lietuvoje, ar išblaškytais po Rusijos plotus. Mes stebimės jų nepaprasta išterme išlikti tauriais savo tautos vaikais. Jų atsparumui nepalaužė nei persekiojimas, nei tremtis. Jie tebeveda tylią ir sunkią kovą už laisvę. Sunkiausiose gyvenimo sąlygose jie parodo solidarumo ir tautinio išdidumo, kurio gyvenantiems laisvame pasaulyje dažnai pritrūksta. Mūsų tremtinės Rusijoje išsiuvinėjo stulą ir perdavė ją laisvam pasauliui. Jie turi ir savišalpos ratelius. Mums gi vis trūksta laiko ir pinigų, jei tai yra pareikalaujama bendriems kolonijos reikalams. Sunku atsisakyti laisvos valandos ar keletos pezų.

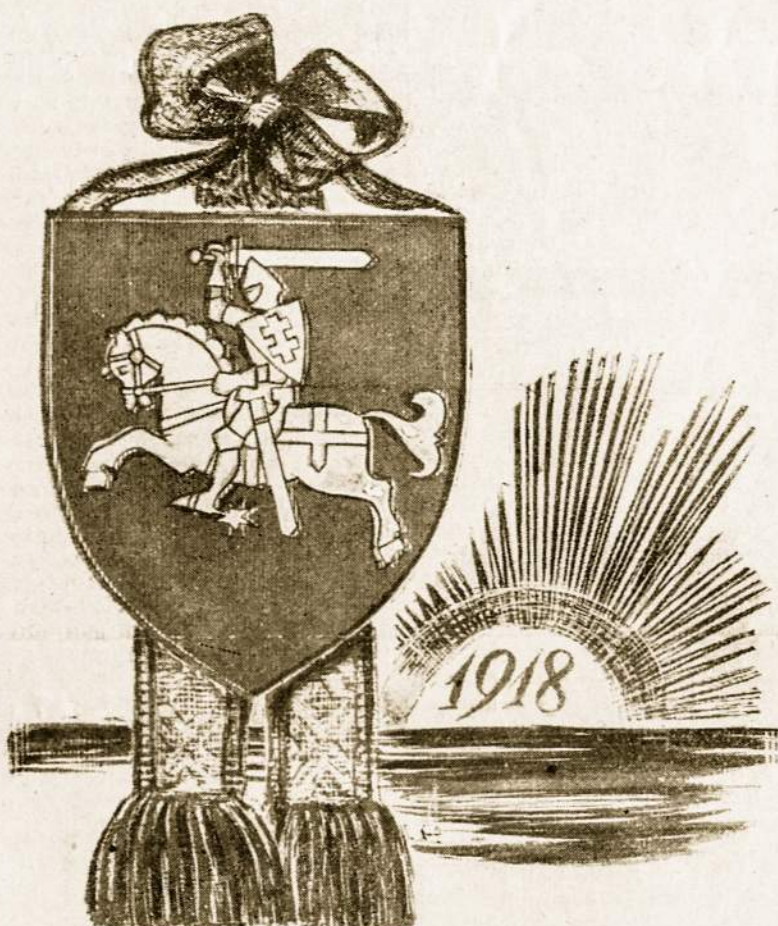
Ateis diena džiaugsmo ir padėkos giesmės garsai skelbs laisvę ir pergalę. Kovotojų vardai ir žygiai liks vaikų vaikams. Ir rinksis išsklaidytieji po visą pasaulį į savus namus. Ar drįsime pažūrėti į jų ran-

gal neturės tos prigimties galios ją besąlyginiai pamilti? Pernai gaudant Vokietijos vieną nusikaltėlį, dvi moterys, kurios manė jį mačiusios sugėbėjo taip ryškiai atpasakoti matyto asmens veido bruožus, jo akių žvilgsnį, veido išraišką, kad pagal jų pasakojimą skulptorius padarė tariamo nusikaltėlio biustą. Ir štai, pagal tą biustą buvo atpažintas ir ieškomas asmuo.

Ar mes sugebėsime tėvynės vaizdą taip ryškiai perduoti kitoms kartoms, kad jei mūsų

duotus veidus? Anot to poeto: „Ką pasakysi grįžęs pakelės ramunelei?“ O gal širdis tapusi už plieną kietesnė pakeis tėvynę į gabalą aukso, aušą ar televiziją?

Ar mes sugebėsime tėvynės vaizdą taip ryškiai perduoti kitoms kartoms, kad jei mūsų



perduoti savo vaikams. Mes jaučiam joms žemės apertos vagos kvapą, regim mintyse pievų ir miškų spalvų vaiskumą, girdime Baltijos ir Nemuno bangų dainą. Ar pajėgs visą tai suprasti ir pamilti mūsų vaikai, kurių gimimo nesveikino tėviškės saulė, kurių koja žengdama pirmuosius žingsnius, nepalietė jos žemės ir tokiu būdu

jau nebus, jie grįžę nesijaustų svetimi?

Vaikai yra mūsų ginklas, ko-voje už tėvynės laisvę. Tai kovai turime juos ruošti. Ateis laikas, jie stos į mūsų eiles. Šis naujųjų kadru paruošimas kaipsiškis ir yra vienas iš svarbiausių uždavinių lietuvių moters gyvenančios laisvame pasaulyje. Elzė Diminskienė

### Palaistyk rūtą vyneliu, o lelijėlę pieneliu...

Viena iš mylimiausių gėlių daugumoje tautų yra lelija ir rožė. Rožė yra simbolis žemiškos laimės bei džiaugsmo; lelija — nekaltybės, santūrumo ir didybės simbolis, tai yra dieviška gėlė. Tokia prasme reikiškė lelija visose tautose ir visuose amžiuose.

Senieji izraelitai lelijomis puošdavo altorius. Karaliaus Salemono didžiulės šventyklos kolonos buvo lelijų motyvais puoštos. Persai net savo sostinę jos vardu pavadino. Prancūzai leliją įpatingai branginę. Jų karaliui Chlodvigui angelas per kautyneš vieton kardo įteikęs leliją, ir Chlodvigas karą laimėjęs.

Visose katalikiškose tautose lelijomis puošiami Marijos altoriai. Lietuvių liaudies dainose lelija yra įpatingai mylimas epitetas. Tokia tai yra trumpa lelijos istorija. Jei kalbama apie gėles, be abejojimo, mielom skaitytajom bus įdomu ir jų pridžiūra. Šį kartą apie nuskintų gėlių priežiūrą.

Iki šiol dar nėra pavykę surasti priemonių nuskintą gėlę ilgai užlaikyti. Jos visos nuvyta. Vienos ilgiau, kitos trumpiau žydi. Tai pri-

klauso nuo gėlės rūšies ir stovio, kuriame buvo nuskinta.

Sakoma, kad yra gerai į vazą įdėti truputį druskos, tabako pelenų ar trintų kiaušinių lukštų, bet tai nėra specialistų patvirtinta ir laikoma vien prietaru.

Tačiau neginėjama, kad varinis pinigas tikrai sulaiko bakterijų vystymąsi vazos vandenyje. Tabletė aspirino virstančia gėle atgaivina. Olandijoje išrastas „Crysal“ nuskintos gėlės amžių pratęsia, bet irgi stebuklų nepadaro. Vandeni reikia ksdieną keisti, o kas antrą ar trečią dieną įstrižai nuplauti kotus 1 centimetru, tokiu būdu plotas, kurio gėlė siurbia vandenį yra didesnis. Vanduo turi būti kambario temperatūros.

Kartais turi būti sveiki, kad pajėgtų vandens apytaka funkcionuoti. Nuo koto dalies, kuri yra įmerkta nuskinti lapas, nes lapai vandeny išsauska puvimą.

Nesvarbu, kuriuo metu vanduo keičiamas, svarbu, kad visados siektų tą patį koto augstį prie kurio gėlė jau pirmą dieną praprato. Pav. 3. Čią dieną nuplovus kotą 2 cm. reikia ir atitinkamai vandens mažiau įpilti. Gera yra išsinešus apšlakstyti žiedus vandeniu. Rasa žiedus gaivina.

Violeta

rims, bet ir mažom mergytėm, kurios dažnai ir orui atvėsus nenori užsidėti megstinuko, kad nenustelbtų suknelės grožio.

Spalvingas ir gražus mažas švarkutis mūsų mažųjų dabity tikrai nebus atmetas, o mamytė jas tokiu būdu apsaugos nuo slogos.

Mėgėja

### Vieną ledą, mamytė!

Retas vaikas neprašo savo motinos pinigų ledui nusipirkti. Karštomis vasaros dienomis šis prašymas kartojamas visame pasaulyje, įvairiausiomis kalbomis kalbančių vaikų. Dažnai vaiko prašymas patenkiamas, bet nereta motina susirūpina, ar vaikui ledas nepakenks. Ar žema ledo temperatūra nepakenks skilviui ir ar pats ledas nėra kenksmingas?

Jei ledas yra protingai valgomas, t. y. pamažu „laižomas“, patekęs ledo kiekis į skilvį jo neperšaldys. Pats ledas nėra kenksmingas, nes yra pagamintas iš maistingų produktų; jo gamyba griežtai kontroliuojama, kad nebūtų panaudoti dažai ar dirbtiniai prieskoniai. Pagaliau svarbu, kada ledas valgomas. Jei ledas bus prieš pietus valgomas, vaikas praras apetitą, pagaliau tuščias skilvys gali netoleruoti šalto maisto. Jautriam skilviui gali bet koks šaltas maistas pakenkti pavaltas pienas.

Pavalgius ledas yra skanus ir maistingas desertas ir ypač vaikų mėgiamas. Nevertėtų jiems šio malonumo drausti, o geriau kontroliuoti kaip ir kada valgo.

Pirmieji ledų gamintojai buvo kiniečiai, 500 m. prieš Kristų. Jie savo kalnų sniegą, sumaišę su vaisių sūka, patiekdavo sveičiui gaivinančią skanumyną. 16 amžiuje italai pradėjo gaminti dibtinę valgomą ledą. Papoleonas šį išradimą atvežė Vokietijon ir iš ten pasklido po kitus Europos kraštus. Ledų gamyba kasmet kyla. U. S. A. valstybėse per metus pagaminama 18 milijardų litrų ledo. Danijoje vienam gyventojui skiriama 7 litrai metams. Anglijoje — 1 gyventojui — 4 litrai.

### FILMOS

Dažnai skundžiamasi, kad filmos jaunimą gadina. Priemonių ir progų jaunimui „sugesti“ yra labai daug. Neretai net jų rasime ir pačiuose suaugusiuose su kuriais jaunas žmogus bendrauja. Tačiau gera filma yra viena iš naudingų auklėjimo priemonių. Svarbu, kad neitų žiūrėti kiekvienos pasitaikiosios filmos, bet tik tos, kurias tėvai ar patikimi asmenys rekomenduoja. Šiuo metu vertėtų pamatyti filmą „Roma ciudad abierta“ (Roma — atviras miestas). Šioje filmoje vaizduojama italų kova su vokiečiais — S.S., kurie be pasigailėjimo norėjo palaužti italų patriotizmą ir paversti juos savo nacional-socialistinių siekimų sėbrais. Vieni italai kovoję už tai kas tautai brangiausia — už laisvę ir tikybą, kiti tapo niekingi išdavikai.

Vienas rezistencijos vadų, jaunas inžinierius mirtinai nukankintas

### Po dausų dangum

Ir vėl mačiau tave, o tėviškėle brangi, žiūrėdama į spindinčias žvaigždes.

Žvaigždyne paklydo Aušrinė. Turbūt paklydo, nes tėviškės danguje ji kitur švietė. Vasaros naktį ten jausdavau gairinanti ramumą...

Ziūriu į žvaigždymo beribę ir regiu — pražydo trys rožės.

Nuostabios, nuostabi ir jų spalva. Turbūt krauju dažytos. Vainiklapuose deimantai, lyg ašarų lašai žėrėjo.

Angelas nuskynė jas nuo partizano kapo ir nešė Augščiausio Valdovo sostui puošti.

Ant marių kranto lingavo trys palmės. Nuo kaitrių saulės spindulių nublukus jų spalva.

Tvanki kaitra iščiulpus lapų kvapą. Tušti ir nykūs svetimųjų taigų plotai... Matau beržėlių tėviškės paklaunąj. Brėniuojų jo svyruojančias šakas, ir lyg norėdama pajusti tėviškės artumą glaudžiuosi prie jo baltojo liemens.

Lyg sapne, lyg svaiguly jaučių gegužų sužaliavusių lapelių kvapą.

O beržas pažadėjo laukt manęs ir tęsti savo dainą prie mano kapo, jei liksiu tėviškei ištikima.

Rauda

### KA VIRTI PIETUMS, JEI TERMOMETRAS RODO 30 laipsnių karščio?

Karštomis dienomis nėra malonu sėstis prie garuojančiom lėkščių apkrauto stalo. Taip norisi lengvo ir šalto maisto! Tačiau ir šeiminkė, ypač sekmadienė, mielai norėtu pailsėti, ne vargti karštoje virtuvėje verdant ar bekepanč.

Štai pietūs karštam sekmadieniui, kuriuos galima jau šeštadienio vakare pagaminti.

### UZKEPTOS PUPELĖS

½ kg. žalių pupelių nuplauti, supiaustyti ir išvirti druskos vandenyje. ¼ kg. morkų. Sutarkuoti „bulvine“ tarka. 225 gr. sviesto sutušinti su 1 svogūnu ir tarkuotom morkom. Į tą masę įmaišyti paruoštas pupelės ir 6 kiaušinius su baltymais. Paruošti būdiniu būdu: ištepti sviestu ir visą iškloti žaliu kumpiu. Į taip paruoštą blėtą supilti gerai išmaišytą ir nuragautą masę. Įstatyti į indą su vandeniu ir kepti orkaitėje. Iškepus atšaldyti, supiaustyti ir patiekti su daržovių mīsraine.

### SALTA ŽUVIES SRIUBA

Išvirti daržovių sultinį ir atskirti kietų kiaušinių (dviem žmonėm — 3 kiaušiniai). Sultinį perkošti ir per sietelį pritrinti 1 dėžutę (keturiem asmenim) atun konservų. Išmaišyti, sudėti piaustytus kiaušinius ir užbaltinti rūgščia grietine.



B. Marianholcaitė, K. Paliulionis, A. Losniskaitė, O. Naruševičiūtė ir K. Marcinkevičiūtė su sėsėmis Dilekta ir Camilla po Pirmosios Komunijos, gruodžio 8 d.

mirė neišduodamas savo draugų. Senelis klebonas buvo priverstas žiūrėti šių kančių, bet nepraranda lygsvaros ir pasako budeliui už ką jie kenčia. Pagaliau ir jis turi žūti, nes atsisakė išduoti prapėpį. Senuką ruošiant sušaudyti, jo mokiniai, maži berniukai, už spygliuotos vielos švilpia laisvės dainos melodiją, kuri buvo partizanų tarpe taip populari. Kančios didybė ir išdavimo niekšiskumas šioje filmoje labai vykusiai paraizduota. Tai netolimos Italijos praeitis, tačiau mūsų tėvynės dabarties įvykiai. Jie skaudūs ir nežmoniški, tačiau turi būti visiems žinomi.

### DESERTUI JUODOS DUONOS TORTAS

225 gr. juodos duonos džiovusių, 5 kiaušinių trynius išplakti su 200 gr. pudrinio cukraus. Atskirai išplakti baltymus su 3 lašais atcto. Pirmą į ištrintus trynius įmaišyti džiovėjusius paskui, atsargiai baltymus ir sudėjus į tortinę blėtą kepti. Atšaldžius perpiauti, sušlakstyti vynu oportu ir pertepti uogiene ar kitu patinkamu kremu. Patiekti į stalą su perkoštu kompotu. O jei kas nori stipresnio gėrymo juodos kavos puoduką, jei ir tai būtų „persilpna“ galima dar stikliuką liker pridėti, Skanaus apetito!



**TĖVO VLADO MIKALAUŠKO ATMINIMUI**

KUN. PR. BRAZIO KALBA, PASAKYTA PER RADIJĄ URUGVAJAUS LIETUVIAMS

Sveikindamas Jus kaimyninės Argentinos lietuvių vardu, pirmiausia jaučiu pareigą pareikšti jums mano gilų užuojautą dėl jūsų mylimo Tėvo Vlado Mikalausko netikėtos mirties. Pažinau jį anksčiau, negu atvyko į šį kraštą. Buvo artimas mano draugas, kaip ir visų jūsų. Urugvajaus lietuviams jis paaukojo geriausias savo jėgas ir savo sveikatą. Jo darbo vaisius visur čia matome. Ar ne jis išteigė šią lietuviškąją radio valandėlę? Ar ne jo ramus balsas pirmasis prabilo šiomis radio bangomis? Argi ne jis organizavo šios šalies lietuviškąjį jaunimą, vyrus, moteris, parapiją? Ar ne jis jus nenuilstamai lankė, su jumis džiaugėsi ir liūdėjo?

Bet pačiam darbų sukuryje Dievas jam tarė: „gana“, ir pašaukė pas save. Kaip maži vaikai, mes nesuprantame šitų Dievo kelių. Mums gelia širdis, ir mes norėtume garsiai sušukti: „Kodėl, Viešpatie, kodėl?“ Ir tik tikėjimas mus gali nuraminti ir paguosti, kaip motina vaiką. Jis kalba mums apie Danguos Tėvą, kuris yra Išmintis ir Meilė. Vienus Jis siunčia sėti, kitus laistyti, rauti, pjauti. Bailūs ir trumparegiai, mes paskestame šiandienos šaukste ir užmirštame amžinybės jūrą. Į ją mes plaukiame ir jon įmes inkarus mūsų gyvenime laivai. Pirmas, rodydamas kelią, ant visados nuleido inkarą tenai Tėvo Mikalausko gyvenimo laivelis.

Gražiausias Tėvo Mikalausko pagerbimas nėra lauzuoti iš skausmo rankas ir nepaguodžiamai raudoti, bet tęsti ir plėsti

jo gražiai pradėtą darbą. Kas ligi šiolei dar neišsijudino ir laikėsi nuošaliai, tas dabar tegu pabunda. Tegū išgirsta jo balsą, šaukiantį iš anapus: „Pažvelkite į savo gyvenimo laikrodį: yra vėliau, negu jums atrodė. Tad į darbą, broliai...“



O to darbo per ketverius metus čia jau daug padaryta. Gerėjauši jūsų puošnia bažnyčia Cerro'je. Prie jos yra salė ir aikštė, kokių jums gali pavydėti neviena gausesnė lietuvių kolonija. Katalikiškoji lietuvių masė jau pajudinta. Lemiamoji Urugvajaus lietuvių valanda jau atėjo. Ateities raktas jūsų rankoje. Nuo jūsų priklausys, į kurią pusę jį pasuksite: į kairę ar į dešinę. Jūsų atsakomybė visai Urugvajaus lietuvių ateičiai yra didelė prieš Tautą ir prieš Dievą. Niekas neturi liktis tik stebėtoju iš šalies. Vi-

siems reikia įsijungti į pradėtą darbą ir atiduoti jam savo duoklę. Gyvenimas be augštesnio tikslo yra tuščias ir beprasmiškas.

Kaip Išganytojas patraukė į save žmones tada, kai buvo pakeltas ant kryžiaus ir mirė, taip ir Tėvo Mikalausko mirtis tepastūmė jus jo pramintomis pėdomis į dvasinio atgimimo rytojų. To jums iš širdies linki anapus pilkosios La Platos įsikūrę Argentinos lietuviai. Reikia, kad abipus La Platos tautinės ir katalikiškos lietuvių organizacijos stiprėtų ir augtų. Reikia, kad Urugvajaus ir Argentinos lietuviai, pavieniai ir grupėmis, pradėtų dažniau lankytis ras vieni kitus, kad vieni kitus geriau pažintų ir savo pavyzdžiu bei laimėjimais vieni kitus stiprintų. Duok Dieve, kad mūsų kolonijos nepasiklystų šunkeliuose ir nenuėitų paskui svetimus stabus. Kad brolis nustotų kaltinęs brolių, kad vienybė ir tarpusavis susipratimas lydėtų mūsų žingsnius. Kad Dievas ir Tėvyne visuomet būtų mūsų širdyse ir Aušros Vartų Motina laimintų mūsų lopšį ir karstą.

Amrikiečių telegramų agentūra UP paskelbė pranešimą, kad Sovietai, teigią, jog Vakarų Vokietijoje esą prieš jų norą jėga sulikomu apie 100.000 „sovietinių piliečių“. Įteikė sąrašą su 31 pavarde. Bet Vokietijos vyriausybės atstovas dėl įteiktųjų pavardžių pareiškė, kad visi minimieji 31 asmuo buvo Vokiečių Raud. Kryžiaus auklausti, ar jie nenorėtų grįžti atgal į Sov. Sąjungą, ir tik 2 iš jų davė teigiamą atsakymą: vienas iš norinčių grįžti atgal į Sov. Sąjungą yra nubaustas ilgamete bausme už plėšikavimą ir žmogžudybę, o kitas buvo už geležinių virbų pasodintas kaip nusikaltėlių gaujos vadas. Ir visi kiti turi taip pat atlikti skirtingias kalėjimo bausmes. Bet jie vis tiek geriau pasirenka kalėjimą Vokietijoje, negu „ždynti gyvenimą“ senosiose tėvynėse...

**DEL JAUNIMO VASAROS IŠKYLŲ**

LAIKE pakartotinai buvo paliestas vienas įdomus ir naudingas sumanymas, kuris tikrai yra vertas tiek mūsų organizacijų, tiek visuomenės dėmesio. Turiu omenyje prieš porą mėnesių ponios E. Diminskienės iškeltą mintį suorganizuoti vasaros metu iškylą į gamtą lietuvių vaikūčiams. Kol kas neradusi platesnio atgarsio, ši mintis vis dėlto privalo būti pilnai išgyvendinta. Pirmiausiai todėl, kad tokios iškylos gali būti lygiai įdomios ir reikšmingos, ypač jei jos sumanai pravedamos, pritaikant progai tinkamus žaidimus, šokių, dainas ir kitus užsiėmimus. Kad ir vienos trumpos dienos praleidimas bendroje pramogose duoda jaunimui įpatinimo progos arčiau susipažinti, užmegzti tampsnius ryšius ir įsijungti į darnų veikimą meno, sporto ir kt. srityse.

Mūsų sąlygose vaikų ar jaunimo iškylą pasisekimai užtikrinti reikalinga atsižvelgti į kai kurias aplinkybes. Jų tarpe vietos klausimas turi didelės svarbos. Manyčiau, kad iškylas būtų galima vykdyti: 1 — Privačių asmenų užmiesto ūkiuose, 2 — Lietuvių ar kitų organizacijų parkuose, 3 — Viešose (valstybiniuose) parkuose, 4 — Išnuomuojamas pramogų vietas (recreos). Lengviausias, be abejo, yra pirmosios trys išeitys, ypač tai, kad tokios iškylos gali būti ne atsitiktinės ir ne vienkartinės. Šiuo klausimu turėtų pasireikšti mūsų organizacijos, turinčios reikalingus ryšius ar nuosavybes (SLA parkai!) ir paskirti tautiečiai, užlaikantieji nuosavus vasarnamius ar ūkius užmieste. PP. Gasevičiai, Čikštai, Kaminskai ir kai kurios kitos šeimos jau yra davusios gražų pavyzdį šio srityje. Mūsų tarpe tikrai nestinga tautiečių, kurių gražiai įrengti ūkiai galėtų sutalpinti keliolikos ar keliasdešimties asmenų jaunimo iškylą. Mano sala Tigrėje, kiek ji gali būti

patogi, prieinama ir priimtina, yra atdara lietuviško jaunimo išvažiavimams visai dienai. Kam šis pasiūlymas ir drauge kvietimas atrodytų parankus, prašau be svyravimų susisiekti su manim del susitarimo. Mano antraštas, Casilla de Correo No. 2265, Correo Central, Buenos Aires.

Manau, kad iškylas tektų pradėti keliolikos ar keliasdešimt asmenų grupėmis, atatinamo amžiaus, sakyčiau 5 — 10, 11 — 15 ir 16 — 20 metų. Kaip jau buvo minėta, labai svarbi yra tinkama vadovybė ir priežiūra. Palaida bala, kai jaunimas, paliktas savo valiai ir geriau nesusipažinęs, nežino ko imtis ir ką veikti, yra pavojingas dalykas. Paprastai, nuotaika iš karto pašlyja ir pikniko ar iškylos dalyviai nepataisomai pakrinka. Visai kas kita, kai yra, kas sumanai įtraukia visus į bendrus žaidimus ir kt. užsiėmimus. Kai kurie dalyvavusieji gal dar prisimins, kaip puikiai jaunimas praleido laiką viename ALPPS sąjungos rengtame išvažiavime, porai patyrusių asmenų vadovaujant lietuviškiems šokiams ir žaidimams. Jaunesniųjų, 5 — 15 metų dalyvių iškylos kartais gali būti reikalingos taip pat padidintos priežiūros ir tinkamo apsaugojimo tiek pačiu iškylautojų, tiek artimesnių langų, vaismedžių ir kitų trapesnių dalykų aplinkai...

Mūsų ponijų tarpe (be leidimo nenorėčiau jų vardinti...) yra labai sugabių vadovių, tiek kas liečia pačių iškylą, tiek, kas liečia jų sekmingo pravedimo. Joms, manau, ir priklausytų iniciatyva sudaryti iš pradžių nedideles vaikų ir jaunuolių grupes vienos dienos išvykoms. Tuo būdu davus pradžia, mūsų organizacijos ir paskiri asmenys tikriausiai neatsisakys bendradarbiauti užtikrinime pilno išvažiavimų pasisekimo.

L. SRUOGA

„Draugo“ tūkstančio dolerių literatūros premiją už romaną „Aštuoni lapai“ gavo Birutė Pūkelėvičiūtė, buv. Kauno Jaunimo Teatro aktorė, išleidusi poezijos rinkinį „Metūgės“.

JONAS GAILIUS

**GUNDYMAI**

A p y s a k a

(Tęsinys)

Marcelė mato, kad Matas jau nemano gintis. Jos gi užpuolimas gali jį visai iš kantrybės išvesti. Ką gali žinoti, ką išutus vyras gali padaryti. Jos gyvenimas jau ir taip suardytas. Nei kur grįžti, nei ko laukti.

Įlekia į virtuvę, griebia indus, sriubą ir tylėdamas dėsto ant stalo.

Matas nė nepžiūri į jos pusę. Tartum jos visai nebūtų. Godžiai rūko cigaretę ir stiklinėmis akimis žiūri į vieną tašką.

— Še, valgyk! Ko spoksai tartum apakes...

Matas pakelia šaukštą, grybšteli kelis sriubos gurkšnius, paskum paknibinėja mėsa. Neprataria nė vieno žodžio.

— Tai ko nešneki?

Jis pakelia akis, bet jo žvilgsnis nuslysta nuo Marcelės pečių ant gelsvos sienos.

— Dieve, Dieve! Pasipriešinau Tau, tai va ko susilaukiau! — ištaria pro ašaras Marcelė ir, užsiėmusi akis, išbėga į virtuvę.

Vilkaičio mintys klydinėja nuo uošvio laiško, žmonos ligos iki Vaitkūno piktų žodžių ir Marcelės isterijos, ir jis nežino, ką daryti. Šiandien visko per daug, tikrai per daug. Vidus perpildytas, širdis užnuodyta, sažinė visiškai sudrumsta.

Prieina prie spintelės, susijieško romo ir išgeria kelis stikliukus.

„Velniava! Ar taip, ar kitaip — nėra gyvenimo. Niekam nėra gyvenimo. Nei man, nei Stefanijai, nei šiai moteriškei...“

Išlenkia dar vieną stikliuką.

Priešs prie stalčiaus, išsiima laišką ir vėl mėgina skaityti. Tačiau nebaigęs, numeta atgal.

Nors nenori ir pats sau prisipažinti, betgi jo mintys nuolat grįžta prie Stefanijos. Ne, jis netiki, kad jai kas blogo atsitiktų. Visą laiką buvo sveika, vos retkarčiais tesusingdavo. Be abejo, praeis ir šis negalavimas.

O gal kada aplankyti ją? Iš netyčių, visai nieko

nepranešus. Ne, vis dėlto negalima, Norint pas ją važiuoti, reikia turėti konkretų planą su pasiūlymais. Dabargi jo rankos tuščios ir galvoje nėra jokios ryškesnės minties. Yra kai kas širdyje. Taip, tikrai yra: vieną kartą širdyje iškerojęs jausmas taip lengvai nepranyksta. Galima jį smaugti, galima jį suniekinti, tačiau su praeities prisiminimais (o praeitis visuomet graži) visuomet iš naujo iškyla.

Ne, Matas Vilkaitis nieko nenusprendžia. Tik jaučia, kaip išpainiojo į naujus rūpesčius, kaip skaudžiai pergyvena juos, kaip kažinko nepaprasto ir naujo laukia iš ateities.

10.

Senelis kunigas kaip beįmanydamas greičiau apsitvarko ir išskuba.

Nori melstis. Kai Dievas glaudžiasi prie pat jo širdies, visuomet meldžiasi. Savo maldas aukoja už ligonį, už gerą paskutinę išpažintį, paskum už visą savo parapiją.

Žino, koks atsakingumas gula ant jo senų pečių. Kiek daug yra žmonių, kuriems taip reikalinga Dievo malonė! Kiek daug yra šeimų, kurioms taip trūksta dangaus palaimos O kur jaunimas, kur vaikai?! Gyvenimas tiesiasi prieš juos kaip platus kelias, o jie skrenda kaip aitvarai ir neturi laiko nei stabtelėti, nei apsigalvoti.

Amžius neapneša jo sąžinės neįatrumu. Priešingai, — juo daugiau kryželių jį spaudžia, juo sąžinė jautrėja ir versta verčia skubėti, kad kur nors nebūtų užmirštas pagalbos reikalingas žmogus.

Jeį kada nesiseka, jei jo žodžiai atsimuša kaip žirniai į sieną, — dar labiau susilenkia ir dar ilgiau, niekam nematant, klūpo prieš altorių. Su Dievu kalbasi kaip su geru pažįstamu ir kartais net išdrįsta su Juo pasiginčyti.

Bet šiandien kunigas negali susitelkęs melstis, nors jaučia, kad iš tikrųjų reiktų. Jam atrodo, kad galėjo įkyrėti Dievui su nuolatiniu prašymu jai padėti. Gerai žino, kad ir jį visą laiką meldžiasi...

„Viešpatie, juk pats pasakei: prašykite, o gausite; belskite, o bus jums atidaryta; bet kodėl esi

kurčias ir nieko nepadedi? Net man pačiam nepatogu: raginau ir teberaginu ją melstis, o kaip nieko, taip nieko... Kągi jai šiandien pasakysiu?“

Prispaudžia rankas prie krūtinės, kur ilsis Viaticas ir nekantriai laukia atsako. O taip, viduje kažkas kužda. Kas žino, gal teologijos žinios, gal ilgametė pastoracijos patirtis, o gal ir pats Amžinojo Balsas:

„O menko tikėjimo žmogau! Tu reikalauji iš manęs stebuklo, bet ir pats juo netiki. Juk kalbėjaisi su juo; gerai įsitikinai, kad sukilo prieš mane ir malonei duris užtrenkė. Tu viską metais apskaičiuoji. Tau atrodo, kad pora metų yra labai ilgas laiko tarpas. Man tai nebėra dabartis. Aš žiūriu ne dabarties, ne žemiškojo gyvenimo, bet amžinybės žvilgsniu...“

„Bet jįsi nuodėmė gyvena ir vis labiau nuo Tavęs tolsta. Gali kiekvieną dieną numirti... O kas bus tada?“

Balsas netuojau atsiliepia. Per tą laiką jis spėja sukalbėti visą rožančiaus paslaptį.

„Argi tu žinai, kas dedasi jo sieloje? Ar tu numanai nors vieną jo mintį? Argi tavo žmogiškuoju mąstu emanu išmatuoti ir mano įtaką jam? Juk nežinai, kokį žodį įterpiu jo artimo kalbon, kad jį supurtintų ir leistų apsigalvoti. Neskubėk, nereikalauk stebuklo, nes nei jis, nei kas kitas jo nesupras...“

Kunigas žiūri tesiai prieš save. Kelias vis trumpėja, nors įkyrus lietuvis netiekia jokio malonumo.

„Bet matai, Viešpatie, jį jau miršta. Gal jau paskutinį kartą Tave priims. Ar Tu prieš mirtį neišklausysi jos? Ar nepalengvinsi jos mirties?“

Didokas akmuo supurto kunigą. Išmeta į viršų, žnekteli atgal į sėdynę. Kunigas vėl žiūri į pilkas to-lumas.

„Ne tu davei jai gyvybę, ne tu ir mirtį siūsi. Pagaliau, ar ne aš pats numiriau už jūsų nuodėmes? Jums, žmonėms, sunku įsivaizduoti, kas tai yra nuodėmė. Jums atrodo, kad tai nuklydimas nuo įprastos padorumo tvarkos. Jūs užmirštate mane, užmirštate mano kančią. Kabėdamas ant kryžiaus, kentėjau ne tik už Judą, ne tik už Neroną, bet ir už tave, mano tarne, ir už tavo avelių nuodėmes. Ir už jį kentėjau... Kodėl jūs, žmonės, nenorite pasidalinti mano kančia? Kodėl jūs nenorite man padėti ne tik maldos žodžiais, bet ir skausmu, ligomis, net pačia mirtimi? Jei jūs tikite, kad aš visa tai siunčiu, tai turite tikėti, kad yra ir tikslas, dėl ko siunčiu...“



### Mirė Tėvas Vladas Mikalauskas, S. J.

Aukščiausias pasiūkė vos 37 metų sulaukusį uolų Pietų Amerikos liet. kolonijų misijonierių T. Vl. Mikalauską, S. J. Jėzuitų lietuviškoji viceprovincija jo asmenyje neteko uolau, pavyzdžio, paklusnaus ir švento kunigo. Lietuviškoji katalikiškoji visuomenė, ypač Pietų Amerikoje, palydėjo jį kapus neuilstamą, energingą misijonierių, kuris per tuos 5 metus spėjo apvažiuoti didžiausias Pietų Amerikoje kolonijas: Argentinoje, Urugvajuje ir Brazilijoje, kurioje pagaliau (Brazilijoje) atidavė jį Viešpaties Dievo rankas savo šventą sielą.

Tėvas Mikalauskas yra kilęs net iš 13 vaikų, pats vienuolik-tasis. Daugiausiai laiko praleido pas neturtingus savo tėvelius Plungėje. Labai pamaldūs tėvai, nors turėdami tokį būrį vaikų, ir neturėdami nei žemės, nei didelių išteklių, vis tik įstengė Vladiuką išleisti į moks-lus. Besimokydamas Plungės gimnazijoje ir sulaukęs 18 metų pagaliau stoja į jėzuitų vienuo-lyną 1936 m. gruodžio 11 d. Užėjęs bolševikams, jis išsprūsta slapta iš Lietuvos 1940 m. gruodžio mėnesį, bet patenka į vo-kiečių rankas ir hitlerininkai jį išlaiko apie metus laiko kon-centracijos lageryje, versdami sunkiai dirbti ir duodami ma-žai valgyti. Šiaip taip ištrūkęs iš lagerio, vėl grįžta į savo tie-sioginį pašaukimą ir tęsia filo-sofijos studijas Bavarijose šv. Jo-nu Berchmanso kolegijoje Pu-llach ties Münchenu. Iš ten iš-vyksta į Romą, baigia jėzuitų mokslus ir iššventina kunigu Rytų apeigose, trokšdamas apaštalauti Rusijoje, kaip tik bus galima. Bet to nesulaukdamas, gauna paskyrimą su Tėvu Jonu Bružiku, S. J. vykti į Pie-tų Amerika 1951 met.

Tėvas Mikalauskas apsisloja Urugvajuje ir pradeda organi-zuoti labai apleistą lietuvių kol-oniją. Visos organizacijos: vyrų, moterų, jaunimo, tai jo su-kurtos. Iškilusi graži puošnių bokštų lietuvių kolonijoje baž-nyčia ir vienuolynas irgi paė-mė didelę dalį jo paaukotos energijos, darbo, rūpesčio ir jė-gų. Jis prižiūrėjo darbus, tarėsi su konstruktoriais ir idėjo visus savo gabumus, kad tik bažnyčia taptų graži ir patrauk-li. Na, ir pasisekė... Joks pa-minklas taip nebylos per am-žius, kas buvo Tėvas Mikalaus-kas, kaip gražioji Montevideo bažnyčia...

Dar neužbaigęs darbų Urug-vajuje, jau gauna naują užduo-tį, suorganizuoti Brazilijoje nau-ją lietuviams parapiją, nes vie-nos tenai — Sao Paulyje — per mažai. Bet štai pačiam darbo įkarštyje, dar nepragyvenus nė metų Brazilijoje, Dievas šaukia tą uolų savo darbininką pas sa-ve sausio 23 d., šiais metais. Jis mirė staiga ištiktas karštos Pie-tų Amerikos saulės smūgio, da-lyvaujamas katalikiško jauni-mo ekskursijoje prie jūrų Sant-os mieste.

Gyveno trumpai, bet atliko ilgo amžiaus darbus. Teatlygi-nai jam Dievas...

J. B.

**PAŽADĖTIEJI VOKIEČIŲ KARO BELAISVIAI JAU GRĄZINTI**  
(Atkelta iš 3 psl.).  
laikraščiu. Kas gali — rūpinasi kaip vokiečiai būti išleidžiamas į Vokietiją. Ir daugumas tiki, kad bus išleisti.  
Grįžusieji vokiečiai suteikė naujesnį žinių apie Klaipėdą. Sovietai visą marių pakrantę nuo Smiltelės iki Vitės esą atitvėrė. Į ją leidžia-ma tik su specialiais leidimais. Se-novinės Muehlentorstr. 69 a namuo-se rusai yra įtaisę radijo stotį su siųstuvu. Žinomas ir Toleikio, tu-rėjusio Marių gatvėje namus, liki-mas. Po karo jis grįžo atgal į Klaipėdos kraštą, bet kaip policininkas buvo vėliau sumintas ir nuteistas 25 metams priverčiamųjų darbų. Šian-dien jo namelyje gyvena rusai. Juodkrantė pasidarė „visai mažy-

### BUENOS AIRES

**ISVYKO P. P. LESNIAUSKAI**  
Milda ir Viktoras Lesniauskai sausio 15 d. išvyko į Kanadą. Ar-gentinoje jie išgyveno virš septynių metų, nuspelnydami lietuvių bei daugeliu atžvilgių, ypač p. V. Les-niauskas suorganizuodamas Skautų Draugovę ir jai iki išvykimo vado-vaudamas. Tai buvo nepaprasto nuosirdumo ir pasiaukojimo skau-tai, kurie prie didelių įsikūrimo vargų nenuleido rankų ir nemetė visuomeninio darbo jaunimo vado-vavime, kad tik tas jaunimas išaug-tų lietuviškas. Jie buvo taip pat ir lietuvių parapijos uolūs nariai. P. p. Lesniauskai išvyko su sūniumi Ramūnu ir dukrele Audryte, o vy-resnysis sūnus Algis liko baigti me-dicinos studijų. Apie p. p. Lesniaus-kų veiklą bus plačiau skautų sky-rinje. Dabar linkime Kanadoje ge-rai įsikurti ir greit įsijungti į lie-tuvių visuomenės eiles.

### KORDOBA

\* Mėšos pardavėjai Jonas Vaitai-tis su žmona ir Antanas Busilas, „Neptūno“ Dr-jos pirm., su žmona atostogas praleido Villa Rumipal pas p. p. Palšius.  
\* Povilas Bendinskas, ketvirtos klasės mokinys, atostogas praleido Pampa del Achal su katalikų ak-cijos jaunimu, o Onutė Bendinskaitė, trečios klasės mokinė, atosto-gavo Villa del Dique pas p. p. Bu-kauskus.  
\* P. Dulksnienei padaryta inkstų operacija. Operacija gerai pa-vyko ir ligonė pamažu sveiksta.  
\* Jonas Veščiušas buvo susirgęs, daktaro prižiūrimas gydosi namuo-se.

\* Karinės prievolės atlikti yra pašaukti Jonas Bražiūnas, Vincas Sadrikas, Albertas Židonis ir Juo-zas Busilas.  
\* Jonas Jankūnas, išdirbęs arti 30 metų geležinkelių dirbtuvėse, iš-ėjo į pensiją.

### KORDOBIEČIAI LAUKIA

Ryšyje su ateinančios Vasario 16-tos paminėjimu ir naujo saliono atidarymu Kordoboje, vasario mėn. 11 ir 12 dienomis ruošiami specia-lūs renginiai ir svečių priėmimas. Be vietoje gyvenančių lietuvių ir va-sarojančių Kordobos kalnuose, spe-cialiai šioms šventėms vyksta nema-žas skaičius mūsų tautiečių iš Bu-enos Aires. Speciali ekskursija ku-rią organizuoja SUSIVIENIJIMAS išvyksta iš stoties Retiro vasario mėn. 10 d. (penktadienį) 8 val. ryto. Su ekskursija kartu vyksta ir vyrų kvartetas „Aitvarai“, kurie per šias istorines dienas Kordoboje kartu su Kordobos S. L. A. 6 skyriaus meno pajėgomis išpildys meno programą. Kordobiečiai laukia ir daro viską, kad atvykstantieji svečiai būtų tin-kamai priimti ir pagal galimybes vi-su kuo aprūpinti. Korđobietis

### KORDOBOS SUSIVIENIJIMO LIET. ARGENTINOJE 6 SK. PARENGIMŲ PROGRAMA VASARIO 11 IR 12 DIENOMIS

- 11 d. (šeštadienį) 19 val.  
(Naujo saliono patalpose)  
1. Šventės atidarymas. Himnai.  
Paskaita. Sveikinimai.  
2. Meniškoji programos dalis.  
3. Saliono atidarymo aktas.  
4. Bendros vaišės.
12. (sekmadienis)  
1. Iškilmingos pamaldos, Vasa-rio 16-tos progą.  
2. Statytojų garbės lentos atiden-gimas naujajame salione.  
3. Bendri asado pietūs.

Nuo 18 val. po pietų linksmas ja-nimo sekmadienio pavakarys su ata-tinkama meno programa, dainomis ir šokiais.

PASTABA: Smulkesnė parengimų programa bus patiekta vietoje.  
S.L.A. 6 sk. parengimų kom.

tė". Ten gyvena visai nedaug žmonių, kurie verčiasi žvejyba. Ta-čiau ir jie turi turėti specialius pa-žymėjimus, leidžiančius jiems išsi-kelti į Neringą. Klaipėdoje jaučia-ma didelė miško medžiagos ir kuro stoka. Naujoji Pastalocj mokykla paversta Sovietų karo laivyno ka-reivinėmis. Kur seniau stovėjo Si-mano Dacho šulinys ir Aennchen von Tarau, šiandien stypso Stalino biustas, o kaizerį Wilhelmą pakeitė Maksimas Gorkis. Buvusių bažny-čių griuvėsiai nepašalinoti dar nė šiandien. Sommerio ir Centrėnė ka-vinės visai dingo. Viktorijos viešbu-čio teveikia tik dalis.

Kai 1953 m. jau buvo leidžiama laisvai vykti į Kaliningrado sritį, tai ir tame krašte lietuvių skaičius padidėjo. Dar ir dabar net iš Su-valkių krašto arba artimesnių prie Rytprūsių rajonų lietuviai vyksta vasaros ar šiaip kitiems darbams į šiaurinę Rytprūsių sritį

### PASIBAIGĖ BERNIUKŲ ATOSTOGOS

Vasario 1 d. stovyklavę berniukai Kordobos kalnuose užbaigė va-saros atostogas. Maži ir paaugę ne-norėdami apleido gražiąją vasar-vietę, nes joje jie turėjo progos pagyventi bendru gyvenimu ir daug ko išmokti, nekaltant jau apie atostogų metu teikiamus malonu-mus. O tų malonumų buvo gana daug: ekskursijos į žymesniausias vietas su automobiliu, laiveliais. Kai-kurios ekskursijos tešdavosi net visą dieną, valgant pietus ir pava-karius kurortų valgyklose.

Jaunimas labai mėgsta žaisti. Prie pat stovyklos yra įrengtas klubas, kuriame tris kartus savaitėje vykdo futbolo rungtynes. Mūsų stovyklautojai su malonumu žiūrė-davo, kaip kaujasi stiprios apylin-kių komandos. Išėjo neišskentę kar-tą ir stovyklos mažieji išmėginti savo jėgų. Tikrai būtų laimėję, jei-gu ne vietinių perdidelė savigarda. Jie pradėjo siųsti pastiprintus didžiųjų žaidėjų, ir tai vos laimėjo vieno golo skirtumu.

Su dideliu entuziazmu visi paisė paveikslėlius, kad tik jų kūriniai patektų į stovyklos laikraštėlį. Laikraštėlis jau ruošiamas spaudai ir bus išsiųstas visiems „Laiko“ skaitytojams, kad visi galėtų susi-pažinti su stovyklos gyvenimu.

Daug stovyklai pasidaravo pa-dėjęjai p. J. Gasiūnas ir p. L. Pil-ka. Pastarasis kepdavo asado,

linksminavo stovyklautojus lūpine armonika, savo iškalba. Visi jį my-lėjo, laikydavo vaiku - stovyklau-toju, nors jau žmogus pagyvenęs.

Didžiausias pasirošimas buvo reikalingas mergaičių sutikimui. Tai pirmieji metai, kada stovyklau-tojai turėjo progos sutikti kitą jaunimą, būti palydėtiems. Sutik-tavės buvo vasario 1 d. Prie puik-čiai paruoštų stalų sėdėjo mergai-čių stovyklos vedėjos seselės Ka-milija ir Dilekta, p. p. Kazimieras ir Marija Stankūnai, p. p. Valerija ir Vladas Deveikiai ir dukrelė Audru-tė, p. Antanas Paršelis ir naujai atvykusios šeiminkės Elena Ti-minskienė ir Damutė Šabūnaitė. At-sisveikinimo ir sveikinimo kalbą pasakė berniukų stovyklos trečius metus vedėjas kun. A. Kleiva, MIC. Padėkojęs visiems už malonų pasi-tarnavimą stovyklai, ypač p. p. Stankūnams ir šeiminkėms E. Jasinvičienėi, R. Kazeliūnienei, O. Lūpinskienei ir O. Kundrotienei įteikė po dovanėlę dėkingumo žen-klan. Vaikučiai taip pat gavo ranko-mis tapytus paveikslus — stovyklos prisiminimus.

Atostogos, suvedusios jaunimą į vieną vietą, turėtų surišti jį ir grį-žus į Bs. Aires. Tam reikalingi sto-vyklos vedėjas mano turėti su sto-vyklavusių jaunimu bendrus suči-mus, kad tuo būdu išlaikytus tuos ryšius, kurie užsimezgę gyvenant kartu Villa del Diqueje.

### ATSIŠAUKIMAS

#### KLAIPĖDOS KONSERVATORIJOS BUV. PEDAGOGŲ IR STUDENTŲ ŽINIAI

Prieš apleidžiant Klaipėdos Kon-servatorijos rūmus, alumnai ir tie, kurie Konservatorijos kurso dar-nebuvo baigę, 1929 ir 1930 metais iškėlė mintį, kad po 10 — 15 metų kur nors visi susirinktume, kad pasidalinus savo pergyventais įspū-džiais ir padarius bendrą nuotrauką. Šią mintį išskeldami, turėjo gal-voje, kad Dėdė Juozas tikriausiai tą įvykdys. Kadangi ligi šiol šios minties nė vienas nerealizavo (nors jau praėjo 25 metai), tenka tam pa-čiam Dėdei Juozui šią mestą idėją išjudinti.

Šių metų liepos 1-mą dieną Či-kagoje įvyksta Amerikos ir Kanados lietuvių chorų Dainų Šventė. Tarp kitų dirigentų, nemaža dalis bus ir buv. Klaipėdiečių. Jų tarpe — ir mūsų buv. direktorius prof. J. Žilevičius. Taigi šios šventės metu yra tinkamiausia progą mūsų 1929 m. iškeltą mintį įgyvendinti. Pasi-taręs su kaulkuriais kolegomis ir ga-vęs gerb. prof. Žilevičiaus pritari-mą, kviečiu visus buvusius Klaipė-dos Konservatorijos pedagogus ir studentus į mūsų 1-mąjį bendrąjį susirinkimą Čikagoje, š. m. liepos m. 1-mą dieną.

Atvykęs į Čikagą, prašau kreip-tis į kolegą St. Sodeiką. Adresas: 4538 So. Hermitage Ave. Telefo-nas: YArđ 7-0133. Iš ten bus gauts instrukcijos.

Po iškilmingo posėdžio, numato-ma padaryti bendrą nuotrauką. Atvykstant, prašoma pasirošti šiaip:

- 1) Kiekvienas atsiveža po 1 arba 2 asmens nuotraukas, gal teks da-ryti alumnų venletę.
- 2) Prašoma atsivežti nuotraukų iš gyvenimo Klaipėdoje: bendrabu-ty; Konservatorijos rūmus; buv. pedagogų, mirusių kolegų ir t. p.
- 3) Kiekvienas paruošia referatu-ką aprašydamas savo pergyventą valandą Klaipėdoje (kada studija-vo, kada ją apleido, gyvenimas bendrabuty ir t. p.). Taipgi-kaip narpliojo savo tolimesnio gyvenimo gijas, muzikos pažangumas ir veika, dabartinis užsiėmimas, sveikatos stovis, šeimos sudėtis ir t. p. Ga-limas dalykas, kad kolegos juos pa-norės išgirsti susirinkime. Po to, tie referatai bus perduoti Muz. Archy-van. Taigi — politikai čia vietos nėra.
- 4) Prašoma atsivežti savo kom-pozicijas (jei su ja yra turėjęs veiki-mą).

N. B. Referatuke prašoma taipgi apibūdinti Konservatorijos „strei-ką“, veikimą Konservatorijos sie-nose ir už jų, koncertai po Lietuvą ir t. p. Iš tų referatukų bus panauda medžiaga spaudai.

Nei švietimo Ministerija, nei Konservatorijos administracija ne-buvo griežtai nusistačiusi paruošti Konservatorijos baigimo ženklelį. Gal susirinkimo progą vertėtų juo-mi apsirūpinti? Prašoma, kiekvie-nas pasitaria su savo pažįstamu me-nininku ir prisiunčia ženkliuko pro-jektą.

Gal kolegos prasitars, ar never-tėtų turėti dviejų rūšių ženkliukus:

### AUSTRALIJA

1955 m. gruodžio 27—31 d. d. Adelaidėje įvykusi Australijos lie-tuvių sporto šventė buvo pati di-džiausia. Joje dalyvavo apie 130 ak-tyvių sportininkų, atstovavusių 5 klubams. Šiometinė sporto šventė buvo pradėta Adelaidės katedroje. Pamaldas atliko kun. dr. B. Ja-tulis, o pamokslą pasakė Adelaidės arkiv. Dr. Beovitch, pabrėždamas svarbumą išlaikyti gimtąją kalbą ir pasidžiaugdamas mūsų jaunimu. Po pamaldų visi dalyviai nuvyko prie didžiojo australų paminklo, kur buvo padėtas lietuviškas vainikas, pagerbiant žuvusius už Australijos ir visos žmonijos laisvę. Ta proga žodį tarė apylinkės valdybos pir-mininkas L. Martinus, primindamas mūsų šeimoms tėvynę ir jos kan-čias. Po vaišių, suruoštų moterų akcijos, buvo išklaudyta muz. V. Šimkaus diriguojamo „Lithuania“ choro koncerto, kuriame taip pat gražiai pasirodė solistės A. Guči-venienė ir G. Vasiliauskienė su pianiste Miss Dorothy Olham.

1955 m. kępsinio nugalėtoju ta-po Adelaidės „Vytiš“, stalo teniso komandinėse vyrų varžybose pirmą vietą laimėjo Melbourne „Varpas“, o moterų — Sidnio „Kovas“. Indi-vidualinių varžybų augažobas iš-ėjo Sirjavičius („Varpas“), indi-vidualinėse moterų — pirmą vietą laimėjo Kenderienė („Kovas“). Orinį (vyrų) laimėjo Adelaidės „Aytis“, o moterų orinio varžybas — adelaidiškės. Sachmatų varžy-bose pirmą ir antrąją vietas pasi-dalino Geelongo „Vytiš“ ir Ade-laidės „Vytiš“. Ši sporto šventė į lietuvių Australijoje gyvenimą in-ėšė daug gyvumo. Po rungtynių Adelaidės „Vytiš“ S. K. vėlybos pirm. Marmukonis laimėtojas iš-dalino dovanas. Iškilmės baigė abiem himnais.

### KANADA

Kanados Tautos Fondo Atsto-vybė, viena iš veikliausių ir pavyz-dingiausių visame pasaulyje, yra nutarusi iš kiekvieno Kanadoje gy-venančio lietuvių prašyti Tautos Fondui skirti vienos dienos uždarbį. Metams būtų apie 6 dolerius. Taip buvo pageidaujama peršaltis me-tais, taip prašoma ir dabar. TF At-stovybė Kanadoje tuo reikalu ta-skelbė į tautiečius trumpą atsišau-kimą, atkreipdama jų į tai dėmesį ir kviesdama aukoti.

### JUNGT. AMER. VALST.

„New York Herald Tribune“, atpasakojęs Dulles pareiškimo pa-vertgiesiems padėti mintis, paste-bėjo, kad Sovietai nepaprastai jau-dinasi dėl kiekvienos kritikos, ku-ria kokių nors būdu paliečiami pa-vertgųjų reikalai. Tai tik rodo, kad Sovietai pavertuosiuose kraš-tuose patys nesijaučia tvirti. Ir plačiai žinomas JAV publicistas D. Lawrence, „US News and World Report“ leidėjas, taip pat pagyrė prezident. Eisenhowerio atsakymą Chruščiovui, išvardindamas visas soviet. kolonializmo aukas. Lawren-cas pastebi, kad „dar niekad, jokiais laikais, net kraštutiniausiais vakar. kolonializmo plėtimosi atvejais, ne-buvo taip žiauriai elgiamasi su žmo-gaus laisve, kaip dabar elgiamasi su ja anapus geležinės uždangos“. Tuo tarpu tas pačias sąvokas visai iškreipė okupantams parsidavęs A. Sniečkus savo liapsinime, pasakya-me per „TSRS AT 4-ją sesiją“ Maskvoje, kur, užuot plūdęs so-ruosius Lietuvos pavergėjus — So-vietus, už kolonializmą mėgino kal-tę verstį Vakarams. Girdi, „lietuvių tauta savo kailiu patyrė visą nusi-kalstamosios užsienio politikos sun-kuimą. Imperialistiniai grobuony-s niekino lietuvių tautą kaip „žemes-nę naciją“, kaip pigių žemės ūkių produktų teikėją“ etc. Iš tikro dabar Sovietai pasiima visas iš Lie-tuvos gėrybes, gyventojams tepa-likdami tik dalį. Tačiau apie tai Sniečkus tylėjo, vis negalėdamas atsidžiaugti t.arybinių tautų šeimos parama“ laisviesiems lietu-viams pavergti ir ramindamasis, kad, esą, „šalies didžiosios pergalės ir pažangos... negalima sumenkin-ti ir Eisenhowerio, Dulles, Harri-mano bei kitų kalėdiniais „lais-kais“... Sniečkus pasakė tikrą tie-są, tik nukreiptą ne tuo adresu, teigdamas, kad „imperialistiniai vadeivos tyčiojasi iš lietuvių tautos ir šeiminkauja Lietuvos teritori-joje kaip savoje...“



Bruna Miliauskienė, didelė „Laiko“ geradarė.

**VLADUI MENČIŪNUI mirus,**  
jo žmonai, vaikučiams ir tėvams nuoširdžią užuojautą reiškia  
Balnių šeima



A. + A.

MŪSŲ MIRUSIEJI

MIRĖ VLADAS MENCICŪNAS

Vellonis gimė Giraičių k., Alytaus apskr. Mirė sausio 27 d. teturėdamas tik 31 m. amžiaus. Į Argentina atvyko 1950 m. pas savo tėvą, kuris čia jau anksčiau buvo įsikūręs. Paliko žmoną Mariją Vossylūtę, dukrą Angelą 3½ m. amžiaus, sūnų Alfonsą 2 m., tėvą Adomą ir pamotę Pauliną.

Palaidotas su bažnytinėmis apeigom sausio 30 d. Sarandil kapinėse.

MIRĖ ANTANAS ULICKAS

1955 m. gruodžio mėn. 24 d., Villa Diele, Jono ir Pranciškos Lisų namuose mirė Antanas Ulickas. Vellonis yra kilęs iš Garniško km., Sėtos vlsč., Kėdainių aps. Į Argentina atvyko prieš 26 metus. Ilgai sirgo vėžio liga ir virš du mėn. išgulėjo ligoninėje. Giminių ir pažįstamų palaidotas San Martin kapuose. Buvo nevedęs ir sulaukė 57 metų amžiaus. Argentinoje paliko liūdinčius pusbrolių Aleksandrą Ulicką ir dvi pusseseres, Prancišką Lisienę ir Oną Preikšienę.

MONTEVIDEO

NAUJA „KULTŪROS“ DRAUGIJOS VALDYBA

Sausio 9 d. Kultūros draugijos patalpose, Rio de Janeiro ir Belgica, įvyko viešos vaivės naujai draugijos valdybai pagerbti. Valisėse dalyvavo apie pusterčio šimto žmonių. Jų metu kalbėjo naujasis valdybos pirmininkas Julius Jazauskas, buvęs pirmininkas Pranas Stanevičius, Montevideo lietuvių klebonas Tėvas Jonas Bružikas, svečias iš Argentinos kun. Pranas Brazys, Lietuvos Pasiuntinybės vardu Anatolijus Grišonas, svečias iš Brazilijos kan. Zenonas Ignatavičius, ir galop rašytojas Kazimieras Čibiras. Kalbėtojai išskėlė „Kultūros“ draugijos ir jos veikėjų nuopelnus bei reikalą dirbti visiems išvien, kad kuo greičiau galėtų būti išlaisvinta mūsų brangioji tėvynė Lietuva. Programą sumanią pravedė Juozas Vaštakas. Minutės tyla buvo pagerbtas a. a. Tėvo Vlodo Mikalausko atminimas. Po programos buvo rifuojama rašomoji mėsinė. Rifos pelnas paskirtas draugijos reikalams.

**LIETUVISKAS PENSIJONAS** c. 19, nr. 854, Miramar, F. C. G. R., netoli pliažo, atidarytas visus metus. Nuo kovo 10 d. iki gruodžio 15 d. papiginta kaina.

Savininkas  
**JUOZAS VASILIAUSKAS**  
**CIUZINIŲ IR UZUOLAIŲ DIRBTUVĖ-PARDUOTUVĖ**  
Parduodam medvilnė, vilnos, įvairios drobės, valizoms užvalkalai, gulinis kėdės ir turkiškos lovos. Taisomos minkštos kėdės.  
Kainos prieinamos  
Sav. Antanas Šalčiūnas  
Juan B. Alberdi 925-31.  
T. E. 60-2784.

\* Montevideo Liet. Kat.  
**RADIO PUSVALANDIS**  
yra kiekvieną sekmadienį 8,30 val. ryto radio Solis bangomis (CX 44).

**ELEKTRICISTAS**  
• PRECYZINĖ ELEKTROS TEHNIKA  
REMONTUOJAMA:  
• ŠALDYTUVAI - HELADEROS.  
• RAŠOMOSIOS, SKAIČIUOJAMOSIOS MASINOS ir  
• VENTILIATORIAI.  
Mėnesinis mokėstis  
DARBAS GARANTUOJAMAS

**B. A S A K A**  
Dirbtuvė-taller: Butas:  
MEXICO 766 MEXICO 950  
T. E. 38-2950

Imprenta de "LAIKAS"  
Mendoza 2280 \* Avellaneda

NAUJA KATALIKŲ VYRŲ DRAUGIJOS VALDYBA

Sausio 29 d. Parapijos salėje įvyko Katalikų Vyrų dr-jos visuotinis susirinkimas, kurio metu buvo išrinkta nauja valdyba, susidedanti iš Antano Mačiansko, Vytauto Dorelio, Vinco Pagarausko ir Antano Brazio. Susirinkimo metu labai įdomią kalbą apie Brazilijos lietuvių ir jų veikimą pasakė svečias iš Rio de Janeiro — kanauinikas Dr. Zenonas Ignatavičius.

PADEKA

Tariu nuoširdžią padėką Tėvams jėzuitams, T. Jonui Bružikui ir T. Jonui Giedriui, kurie mane sunkios ligos metu visokeriopaig globėjo ir man savo kraujo davė. Dėkoju taip pat man kraują davusiems: rašytojui Kazimierui Čibirui, Placidai Mockus, Mykolui Svečiuliui, Stasei Kaušinienei, Adelei Paškevičienei, Steponui Aleksioniui, Justinui Zagaičiui, ir vienai Ponai, kurios pavardės nebuvo galima įskaityti. Dėkoju ir Ponai Dorelienei, Juozui Doreliui ir Alfonsui Bartašioniui, kurie siūlėsi duoti kraują, bet negalėjo. Dėkoju naktimis prie manęs budėjusiems Adolui Kaušiniui, Mykolui Svečiuliui, Klemensui Vydyžiui, Juozui Cieslinskiui, Jonui Bisliui ir Antanui Mačianskui. Nuoširdžiai dėkoju taip pat Onai ir Ignui Meškelevičiams ir visiems mieliesiems tautiečiams, kurie mane ligos metu gausiai lankė. Teisingai yra sakoma, kad tikrą draugą tik nelaimėje pažinsi. Ir todėl man buvo be galo malonu patirti, kad turėčiau tiek daug tikrų draugų. Negalėdamas visiems asmeniškai padėkoti, bent šiuo būdu noriu pareikšti savo gilią dėkingumą. Gausiai teatlygina visiems Dievas!

Antanas Brazys

SUNKIAI SERGA JUOZAS CIESLINSKAS

Paskutiniu laiku sunkiai susirgo p. Juozas Cieslinskas, žinomojo krepšininko Viktoro Cieslinsko tėvas. Ligonis pakartotinai buvo internuotas ligoninėje, o dabar gydomsi namuose, gausiai tautiečių lankomas.

AVELLANEDA — Bs. As.

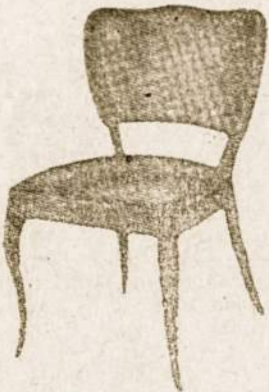
**SLA VISUOTINIS SUSIRINKIMAS** sausio 15 d. išrinko naują centro valdybą 1956 metams sekančios sudėties: pirmininkas — Vladas Šimoliūnas, vicepir. — Julius Asella, sekr. — G. Baršauskas, sekr. pav. — O. Žeizytė, išd. — J. Šutins, išd.

NUOSAVYBIŲ ADMINISTRAVIMAS

**JUANA DAILYDĖ, vedėja**  
SANTIAGO DEL ESTERO 286, p. 4, e. 4; T. E. 37-6435  
Perka ir parduoda neužimtus namus. — Suteikia paskolas pagal namų, žemės ir statybų garantijas nuo 3 iki 15 metų už 9%.

MIKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKSTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.  
ATLIEKAMI ĮVAIRŲS STALIAUS DARBAI.  
Savininkas  
**Jonas Janušis**  
COCHABAMBA 1811-17  
Villa Scasso  
T. E. 68-5950



LIETUVIAMS 20% NUOLAI DA

su moderniu — elektrišku kopmlektu, fotografuojant sužieduotuves, vestuves, krikštynas, gimtadienius ir parengimus. Organizacijų veiklos nuotraukos spaudai — Veltui. Visi foto darbai ir filmų pardavimas.  
L. Kančausko FOTO „REPORTER“,  
c. Mendoza 2249, Avellaneda (prieš liet. bažnyčią)  
T. E. 20-9027 nuo 16 iki 20 val.

ALBERTO E. TIMINSKAS

COCHERIA „M I T R E“  
Pasirūpina laidotuvėmis — veža ligonius — daro keiliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuvėms ir krikštams.  
B. Rivadavia 718 T. E. 22-2045 Piñeyro

pav. Jonas Bukauskas, nariai — Leonas Ribikauskas, Juozas Žebrauskas, Konst. Kučinskienė.

PADEKA

Nuoširdžiai dėkojame savo kūmams J. ir A. Povilioniams už pareikštą užuojautą mūsų sūnaus mirties metinėse ir uždėtą paminklinę bronzos lentą ant jo kapo, taip pat už paminklinę lentą dėkojame Vincui Armanavičiui, jo žmonai ir dukrai, pusbroliui Jonui Jankauskui dėkojame už žydinčių gėlių puokštę, uždėtą ant mūsų brangaus mirusio sūnaus kapo.

J. U. Armanavičiai

NUOSIRDŽIAI DĖKOJAME

1955 m. gruodžio 13 d. mums išvažiuojant į JAV mus išlydėjusiems, nuoširdžiausią padėką reiškiamo savo giminėms, draugams ir pažįstamiems: kun. J. Margiui, kun. V. Šimanskiui, sesutei E. Vasiliauskaitėi, V. Dudek, V. Sviderskui, S. ir O. Deveikiams, K. M. L. Kančauskams, V. ir V. Deveikiams, P. Paršeliams, P. Jurelei, P. Kutkams, P. Simanavičiams, A. Baliniui, R. O. A. Kairėliams, P. Kanapinskiui, P. Stukui ir visiems kitiems, kurie kokiū nors būdu yra mums padėję.  
St. ir V. Vaicekauskai

\* P. Černiuvienėi vasario 3 d. Rawson sanatorijoje buvo padaryta sunki operacija. Ligonė po operacijos sveiksta dar sanatorijoje.

PAJIEŠKOJIMAS

Pajieškomas Petras Meškelevičius (buvo Rosario), atvykęs į Argentina 1928 m. iš Kuzilų km., Šešuolių valsč., Ukmergės apskr. Pajieškomas ar apie jį žinantieji tesikreipia į Laiko red.

BERISSO

**VASARIO 16 BERISSE**  
Vasario 19 d., sekmadienį, 10 val. vietos bažnyčioje bus lietuviškos pamaldos Vasario 16 d. — Lietuvos Nepriklausomybės — proga. 12 val. „Mindaugo“ Dr-jos patalpose bendri pietūs, o 5 val. pilietinis minėjimas su tai dienai pritaikyta programa. Atskiri pakvietimai nesiuntinėjami. Kviečiami visi lietuviai dalyvauti. Įėjimas — laisva auka.

SMARKIAI SUSIZEIDĖ

P. Antanas Jusys, dirbdamas prie savo namo statybos ir nelaimingai krisdamas ant plytų, susilaužė petį ir vieną šonkaulį. Gydomsi ligoninėje Industria de la Carne La Platoje.

ROSARIO

KVIETIMAS Į VASARIO 16 MINĖJIMĄ

Vasario 25 d., šeštadienį, Lietuvių Šv. Kazimiero Parapijos patalpose įvyks iškilmingas Lietuvos Nepriklausomybės Šventės — Vasario 16 minėjimas. Civilinė minėjimo programa prasidės šeštadienio vakare 20.30 val. Po šventei pritaikintos paskaitos ir sveikinimų, prasidės meninė programa, kurią išpildys garsusis *Buenos Aires lietuvių kvartetas „AIT-VARAI“*. Turėsime progos išgirsti puikiai išpildomas senoviškas ir naujoviškas lietuvių dainas. Programa bus užbaigta Lietuvos Himnu.

Vasario 26 d., sekmadienį, 10 val. Lietuvių Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje bus atlaikytos iškilmingos pamaldos už Lietuvą. Šv. Mišių metu lietuviškas giesmes giedos tas pats kvartetas „Aitvarai“, solistai, solistės ir Rosario lietuvių choras. Po pamaldų parapijos sode įvyks didelis *asado*, kurio metu bus pagerbti svečiai iš Buenos Aires ir Santa Fe.

Visi Rosario ir Santa Fe lietuviai yra kviečiami gausiai dalyvauti abejose šventės programose, kurios šįmet bus tikrai neeilinės. Iš Santa Fe laukiama organizuotos lietuvių ekskursijos.

ŠVENTĖS RENGIMO KOMITETAS

\* Sunkiai buvo susirgęs p. Juozas Bukauskas. Jis gydomsi namuose ir jau yra gerokai pasveikęs.

ATOSTOGAUJA

„Mindaugo“ Dr-jos sekr. p. Petras Glemža ir p. Adolfas Pamparas atostogas praleido Mar del Platoje. P. Vladas Šlikas su žmona ir sūnumis atostogavo sūriuose vandenyse Caruhė, iš kur aplankė savo dėdę Senulį, gyvenantį Tandil, buvo sutikęs kariuomenėje tarnaujantį berisietį Vincą Stundžią. „Mindaugo“ Dr-jos ilgamečio darbuotojo V. Stundžios sūnų. P. Feliksas Žemaitis su žmona išvyko atostogų ir pasigydyti į Caruhė vandenį. P. Vincas Stundžia su žmona išvyko į Mar del Platą, iš kur vyks į Tandil aplankyti savo sūnaus. P. Joana Stočkūnienė su p. Laurinaityte išvyko atostogų pas gimines į Montevideo.

PARDUODAMAS NAMAS

su įrengta ir veikiančia kepykla; nebrangiai, pusę išsimokėjimui, El Palomar, Rodeo ir Capella. Kreiptis: P. Leščius, T. E. 26-9672

FOTOGRAFUOJU

sužieduotuves, vestuves, krikštynas. Kreiptis: Herrera 287, Capital, Fr. Leščius.

MAUDYMOŠI BASEINAS

„KAUNAS“

Sūrus vanduo (Agua salada)  
Priveža col. Nr. 32  
Aptarnauja patys šemininkai  
Sav. VI, ir Kons. Masiokai

„LAIKO“ SPAUSTUVĖ

pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvių ir pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, įvairius komercinius blankus ir atlieka kitus spaudos darbus.  
Kreiptis:  
Mendoza 2280, Avellaneda, Buenos Aires. T. E. 20-9027

TEXTIL BRAŽĖNAS

Lietuvių audimo fabrikas.  
Tucuman 3718  
Monte Chingolo 4 de Junio

SIUVIMO AKADEMIJA

Profesora ONA BALNAITYTĖ  
c. Manuel Esteves 1129, Dock Sud.  
SINGER SISTEMA  
Trečia pamoką pasisiūsi savo drabužį.

\* OPTIKAS V. RASIŪNAS: Gral. Mariano Acha 876, Morón: Šešt. 13 — 17 val. ir sekm. 13 — 16 val.

\* MINKSTŲ KĖDŽIŲ DIRBTUVĖ Sav. Mikellonis ir Gelbuda: Cosquin 5565, Villa Lugano.

V. RAMANAUSKAS

RADIO TEHNIKAS  
mokslus baigęs JAV-bėse.  
Dirba naujus ir taiso visokių rūšių radio aparatus. Duoda išsimokėjimui.  
POLA 289, Buenos Aires  
T. E. 64-4154

GRIZO IS ATOSTOGŲ KALNUOSE

Vasario 2 d. iš Villa del Dique grįžo jaunuoliai Juozas ir Aldo Kalainiai, kurie praleido visą mėnesį p. p. Stankūnų padovanotoje vasarvietėje ant Calamuchita ežero kranto. Iš Villa del Dique jaunuoliai išvyko pas savo dėdę Joną Saduką Kordoboje, iš kur grįš pas savo tėvelius į Rosario.

ISVYKO POILSIUI

Sausio 31 d. iš Rosario į Villa del Dique kapeliono pareigoms išvyko kun. J. Duoba. Vasaros atostogų metu jis aptarnaus Villa del Dique ir Rumipal lietuvių dvasinius reikalus.

SVEČIAI IS BUENOS AIRES

Vasario 4 d. iš Buenos Aires į Rosario atostogų atvyko „Laiko“ Garbės Leidėja p. Natalija Šantaraitė Paršeliene su sūnum Rapoliku, Aušros Vartų parapijos mokyklos mokiniu. Svečiai apsigyveno šv. Kazimiero parapijoje.

GRIZO ROSARIO LIETUVIŲ KLEBONAS

Po trumpų atostogų Montevideo mieste, grįžo šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Pranas Brazys MIC.

LAUKIAMAS SVEČIAS IS ROMOS

Artimiausiomis dienomis laukiama atvykstant į Rosario Vyriausiojo Tėvų Marijonų Vadovo Tėvo Vlodo Mroczek MIC. Svečias susipažins su Tėvų Marijonų vedama parapija ir jos rūpesčiais.

Casa MUSKETAS

Parduoda  
PLOKŠTELES, PIANINUS, AKORDEONUS, BANDEONUS TELEVISIONS APARATUS  
ISNUOMUOJAMA PIANINUS  
T. E. 50-5948 Sanabria 2790-92  
\* LAIKRODŽIUS, ŽIEDUS IR KITOKIAS BRANGENYBES  
\* talsau ir parduodu naujus.  
\* NIKODEMAS LEIPUS  
\* Cangallo 192, Temperley,  
\* T. E. 243-4702

\* MOTERŲ GROŽIO SALIONAS IR KIRPYKLA „HENRY“  
Įvairiausių mažų šukavimas moderniausiomis priemonėmis, 20 metų praktika. Sav. Henrikas Lukaševičius:  
Leandro N. Alem, 818, Banfield.

\* „PENSION LITUANA“, sav. Juozas Palšis: Villa Rumipal, Córdoba, Dpto. Calamuchita. Prie žavingo kalnų ežero. (Lago Embalse). Lietuviški valgiai, mandagus aptarnavimas.

\* CONDOR HOTEL, Villa Rumipal, frente al Balneario del Embalse del Rio III (Sierras de Cordoba) Sav. Paulauskas ir Degulis. Lietuviški valgiai.

\* „LIETUVA“ Sav. V. Nalivaika. Dėl informacijų kreiptis: Turismo Agencia, Florida 165 (Galeria Güemes), escritorio 529, p. 5. T. E. 33-9584.

\* ALF. DEGULIO ir K. PAULIAUSKO lietuviškas restoranas su lietuviškais valgiais yra Paseo Colón 449, Buenos Aires. Didelis valgių pasirinkimas, mandagus aptarnavimas. Aptarnauja patys šemininkai.

\* „ZEMAITIJA“, Islas del Ibicuy. Sav. J. ir A. Burokai.